

Živeli udarniki dela in obnove v trimesečnem Titovem tekmovanju!

PRIMORSKA BORBA

Živela „Parada dela“
naših ljudskih množic!

Leto II. — Štev. 33

Ajdovščina, sobota, 24. avgusta 1946

Cena 4.— lire

Zaključili smo trimesečno Titovemu imenu posvečeno tekmovanje:

1492 obnovljenih hiš in gospodarskih poslopij

Delovne množice v coni B so s svojim prostovoljnim nedeljskim delom razkrinkale protiljudsko delovanje domače in tuje reakcije

Misel preprostega in poštenega človeka je preprosta in poštena. Osnovno načelo vseh delovnih množic sveta je delati in ustvarjati za boljše življenje in sad tega dela braniti pred vsakomur, ki bi si ga rad nepravilno prisvojil. To tako jasno in preprosto načelo pa nekateri povzročajo. Nočejo ga razumeti in mu postavljajo nasproti vsa mogoča načela, pa naj bo to pravica močnejšega, pa naj bo to pravica »svobodnega« izkoriščanja človeka po človeku, pa naj bo to pravica etničnega ali gospodarskega razvojesja, kar se tako sijajno razvija ob blagohotnih žarkih zapadne demokracije, kateri priliva sokove rasti neizprosna politika vsiljevanja tuje volje, katero ščiti fašistični izrodek v človeških vrstah, izrodek poživljenja podizjanosti.

Ce je kdo na svetu v celoti razumel ti dve osnovni stvari, potem jih je razumelo primorsko ljudstvo. Toda ne samo razumelo površno, razumelo je to stvar tako globoko, da si ni pustilo prevarati svojega osnovnega mišljenja poštenosti in pravice do obrambe. Iz tega se je torej razvil tako neizprosna boj primorskega delovnega ljudstva proti fašistom in proti vsem izkoriščevalcem, boj, ki ga je v drugi svetovni vojni primorsko ljudstvo skupno z demokratičnimi množicami vsega sveta tako zmagovalo zaključilo. Toda že prvi dnevi tako težko pričakovane svobode niso našli primorskega ljudstva pijanega svobode, ampak so ga našli treznega v obrambi vseh tistih pravic, za katere se je to ljudstvo tako težko in toliko dolgo časa borilo in toliko žrtvo v tej borbi doprineslo. Zato je povsem razumljivo, da se je znova strnilo naše ljudstvo v bojne vrste, čim je v svetu zahodne demokracije zasijala odredba št. 11., v kateri je primorsko ljudstvo začutilo prvi dan fašistični ukrep, ki je bil samo previdno maskiran in katerega je spremljal lahken prizvok demokracije.

Tako se je začela za primorske ljudi spet doba, ko niso mogli vsi ljudje v Julijski Krajini posvetiti vseh svojih sil delu in obnovi v skupnih vrstah z ostalimi narodi Jugoslavije. Toda kljub temu, da je bila Julijska Krajina tako grdo raztrgana, kljub temu, da se je ob tabornem ognju demokracije ZVU opomogel pred nedavnim razbitim fašizem, so delovne množice Julijske Krajine posvetile veliko svojih sil obnovi lastne dežele. V delu, kjer je ZVU, so sicer že prvi poizkusi, da bi ljudstvo z lastnimi napori obnavljalo, zadušili z naravnost neizprosni fašistični ukrepi, toda v coni B, kjer ima ljudstvo oblast v rokah, so ti obnoviteljski napori dosegli silne uspehe. Moč bi se, kdor bi mislil, da so sovražniki ljudstva cono B pustili pri miru. Nikakor ne. Kamor niso mogli z zakoni, kamor niso mogli s čerini, kamor niso mogli s lepci in plinskimi bombami, tja so jo ubrali po drugi poti. In pri tem jim je blagohotno priskočila na pomoč protiljudska duhovščina s svojo zločinsko politiko izrabljanja verskih čustev. In začela se je tako imenovana pesem: gorje njim, ki svoj prosti čas posvečajo obnovi lastnih domov. Gorje tistim, ki delajo ob nedeljah.

Pošteni ljudje so prvi dan teh bogokletnih besed spoznali v vseh tistih, ki so jih izrekli, svoje sovražnike in izdajalce domovine. Ne samo, da ne more biti greh delati dobro tistim, ki so v bedi, ampak tudi nekaj drugega se je porodilo v mišljenju našega preprostega, poštenega človeka. Kje si še kdaj slisal, da so s prižnice ožigosali delo vseh tistih stotisočev delavcev, ki ob nedeljah vozijo vlake, parnike, ki vrše ob nedeljah svoje delo ob strojih, v tovarnah, kje si še slisal s prižnice samo en glas, da ob nedeljah ne sme fašist pobijati, da ne sme požigati. In ob tej preprosti misli se je porodilo v glavi naših preprostih ljudi nekaj silno preprostega. In to je, da je greh delati samo za delovnega človeka, da je greh graditi sebi, da pa nikdar ni bil greh delati za izkoriščevalce, za fašiste. In ob tej preprosti misli je naš človek obrnil hrbet vsem tistim, ki so skušali v coni B odigrati na prefinjen način to, kar je z brutalno silo odigrala v coni A poživljena banda civilnih policistov in CLN-ovih zločincev.

Budnost in poštenje naših ljudi ter lista osnovna sila delovnega človeka, da mora delati, da si mora z delom utirati pot v boljše in lepše življenje, to je rodilo edinstvene uspehe, ki smo jih dosegli že v prvemajskem tekmovanju, in

(Nadaljevanje na 2. strani)

TITO PRIMORSKA
TE KLIČE

KARDELJ PRIMORSKA
TI ZAUPA

MIROVNA KONFERENCA SE RAZVIJA

Spregovorili so premaganci

Medtem ko Bolgarija, Madžarska in Romunija kažejo, da so nastopile pot v ljudsko demokracijo, Grčija in Italija ne kaže razumevanja za glo-

boka demokratična načela balkanskih držav.

Prav tako se zdi Bolgariji potrebno, da kot podonavska država aktivno sodeluje pri reševanju donavskega problema, ker je na tem močno zainteresirana.

Ne gojimo nikakršnih napadalnih namer, je dejal zunanji minister Kulišev, želimo graditi svojo bodočnost na osnovi dela. Z našimi sosedi Jugoslavijo, Romunijo in Albanijo smo v prijateljskih odnosih. Upamo, da se bodo izboljšali tudi odnosi z Grčijo, ki goji še neka nasprotja, in iskreno želimo doseči kar najbolj priščne stike z grškim ljudstvom. Predvsem pa mora Bolgarija izreči vse priznanje SSSR, ki Bolgariji nudi vsestransko plemenito pomoč pri obnovi naše domovine.

Vojaško sodišče sodi izdajalcem Rupniku, škofu Rožmanu in pajdašem v Ljubljani.

Želimo graditi svojo bodočnost na osnovi dela

Predstavniki nove Bolgarije nečejo zmanjševati zločinov onih, ki so samovoljno postavili njih deželo v službo Nemčije. Krivci so bili strogo kaznovani in bolgarsko ljudstvo je dokazalo svoj odpor do zločinske Nemčije. Ni nastopilo proti Jugoslaviji, niti proti Grčiji, ki so jo nacisti napadli na vzhodni fronti proti SSSR ni stal niti eden bolgarski vojak. V končni fazi proti nacistom je Bolgarija aktivno sodelovala, kar ji je v

osnutku mirovne pogodbe tudi priznalo. Demokratična Bolgarija očividno stopa v sistem demokratičnih držav, katere imajo vse izgleda, da naprednemu človeštvu zagotove mir. Brez dvoma pa ima pravico sprožiti vprašanje za izhod na Egejsko morje, ki je za Bolgarijo predvsem ekonomske važnosti, kar ustvarja njen nenormalni položaj ter odvzema potrebne prometne in naravne zveze s svetom, kar je vzrok bede in ekonomske slabosti.

Romunija želi sodelovati z vsemi narodi, ki ljubijo mir

23. avgusta 1944 je romunsko ljudstvo izvršilo udar na fašistični režim in stopilo na stran Rdeče armade. Pri pogonu na umikajočo se nacistično vojsko je Romunija izgubila 110.000 mrtvih in ranjenih. Delegat Tarateacu je povedal, da Romunija odločno

želi pridobiti si in obdržati mesto v vrstah sodobnih narodov, odločno želi, da plača napake, ki jih je zagrešila, da izgradi nov okvir družbenega in političnega življenja svojega naroda. Romunija želi sodelovati z vsemi narodi, ki ljubijo mir. Ne bo se

ustrašila nobenega napada na doseg izboljšanja materialnega in moralnega življenja ljudi. Socialna pravičnost in politika miru in mednarodnega sodelovanja, to so postali zakoni nove Romunije.

Madžarska na poti demokratizacije

Res je, da je Madžarska podpirala Nemčijo in ne taji tega. Ni pa moglo zvaliti vse krivde na ljudstvo. Na svetovno pozornico stopa nova Madžarska, ki dosega prve rezultate na poti demokratizacije. Njeni problemi

se tičejo manjšin v Čehoslovaki in razmejitve napram Romuniji. Delegat je zaprosil, naj se vpošteva posebno pri povračilu povzročene škode izredno težak položaj madžarskega gospo-

darstva, da se s tem nudi možnost državne obnove. Pred madžarskim ljudstvom stoje težki dnevi, toda ljudstvo je trdno odločeno, da si zgradi svojo bodočnost.

Italijanski in grški zastopniki na mirovni konferenci so zvočniki zapadnih imperialistov

Lahko je opaziti, da se Romunija, Bolgarija in Madžarska zavedajo svoje odgovornosti in da veljajo vsi napori njihovih delegacij prvenstveno gospodarskim vprašanjem, ker hočejo ljudstvu nuditi možnost, da v prihodnosti njih države zasledijo mesto v organizaciji ZN, kar jih bo izgradilo v tvorce trajnega miru.

Zal, tega ni opaziti pri delegacijah Italije in Grčije, ki nikakor ne predstavljajo volje naroda, pač pa le gotovo stranko, ki še vedno kaže sledove nekdanje imperialistične politike. Razumljivo je, da jim je zato gospodarski dvig dežele postranske važnosti. Brez dvoma, da s tem služijo interesom gotovih velesil, ki skušajo

skozi zahteve obeh delegacij zaščititi v Evropi politiko omanjane kapitala, s tem pa pretvarjajo Italijo in Grčijo v njihove kolonije.

Ljudstvo jim ni mar, zahteve ljudstva se morajo umikati zahtevam trgov in kartelov, v Italiji in Grčiji pa pronica znova fašistični element.

RADI IMAMO ČISTE RAČUNE

Videli bomo, gospodje pri ZVU, kako si zamišljate ukaz štev. 53

Ob zapadni „demokraciji“ ZVU se krasno razvija fašizem

Juljska krajina ni več nepoznana dežela, saj na mirovni konferenci tvori najboljčijšo točko, kjer se treje mnenja resnično demokratičnih držav in razkrinkane nakane zapadne laždemokracije. Gospodje zavezniki ne morejo direktno ovreči utemeljene obtožbe ljudskih množic, ne morejo zmanjšati dokazov krivic, ki jih izvaja ZVU in posebno zapleteniška civilna policija nad ljudstvom, ki ne dovoli teptati svojih s krvjo pridobljenih pravic. Iznašli so nov trik — ukaz št. 53 — ali kaznovanje fašistov. Kako lepo so razsvetleli členi in odstavlki, kako silno se trudijo pravično kaznovati fašiste. Če ne bi sami predobro poznali nesramne igre, ki jo ZVU izvaja, odkar je prevzela upravo cone A, bi dali mogoče samo eno opazko. Torej so se le domislili sedaj, ko enem letu fašističnega poraza, zaključiti račune in izreči kazni vsem, ki so vojno pripravljali in podpirali, ki so do poslednjega dne vršili zločinstva nad narodom, ki je v borbo vrgel tisoče borcev, da enkrat za vselej opravi s fašistično kugo.

Toda dejstva so povsem druga. ZVU je v nasprotju z vsemi mednarodnimi določbami sama največje pripomočilo, da je cone A postala pravi brlog banditov vseh narodov. Narodni izdajalci, ljudje s krvavimi rokami, odgovorni za nesrečo tisočev, so našli predvsem v Trstu in Gorici svoj Eldorado. Da je to res, so podali vsi dokazi: četniki, ustaši, domobranci in italijanski fašisti so napolnili mesto. Zastopani so črnosrajčniki iz globokega juga, Srednje Italije in istrski fašistični tolovaji, ki se boje ljudske sodbe, danes pa uživajo vso gostoljubnost.

Medtem ko tržaško delovno ljudstvo strada, vsi ti podleži živijo dobro in prejemajo podporo. O tem bi lahko dali pojasnila gospodje okrog CLN-a. Vemo, da banke na Corsu raje izmečejo težke stotisoče, ko da bi pozneje prišle še ob

težje milijone. Za dokaz italijanstva Trsta (z drugo besedo, hočejo doseči priključitev Trsta k Italiji, ker se sedanja le malo ali nič ne loči od prejšnje, vsaj kar se tiče zakonov in zatiranja delovnih množic, ki so prisiljene stopati v stavke in obračunavati s porajajočim se fašizmom) so potrebni kričaji in poklici zločincev, ki izvrše točno vse napade, požige in umore. Te je treba plačati. Vodilna skupina Mussolinijevih zaprisežencev pa si ne mara mazati rok. Zato raje plačuje in samo od daleč opazuje elekt izdanih nagrad. Kako gre ta zadeva v klasice, govore glasno vsa zločinstva, izvršena bodisi na sedežu anti-fašističnih organizacij, bodisi na posamezne delovne ljud. Težko bi bilo verjeti, kvečjemu če bi bili popolni norci, da CLN dela to samostojno, da je samo slučaj, da je civilna policija skrbno sestavljena v pretežni večini le iz fašistov, da ne bote zapade kazni anti-fašist in le vedno anti-fašist. Res, naravnost smešno bi bilo trditi, da se samo slučajno nastopa in to v vseh trenutkih le proti ljudstvu, ko edino ljudstvo trpi vso težo politike zaveznikov, Angloameričanov v coni A.

Vse dovoljene manifestacije in nastopi sovinstišnih plačencev, vsakdanji nastopi civilne policije nikakor niso v skladu s temeljno logiko demokracije, če pomislimo, da je fašizem pogorel in da so se zavezniki zaozlobili, da ne bo nikdar več dvignil svojih krvavih rok nad narod.

Nikjer, prav nikjer ni ZVU dokazala, da si želi dokončno obračuna z ostanke fašizma. Nasprotno, v vse akcije neofašizma je položila svojo simpatijo, ne zato, ker ona to želi, temveč zato, ker to nujno potrebuje za utemeljevanje svoje pristnosti v tem delu Sredozemlja. Svoje trgovske politike, s katero so tekom stoletja podvrgla petino sveta, ne more in ne bo podrediti politiki prepro-

stih množic, ki streme po nacionalni osvoboditvi in nacionalnem izboljšanju. Tako se dejstva ZVU se trudi v svojem lastnem interesu, da podpihuje direktno in indirektno skupine fašistov in reaktorjev, ker tako prija težnjam zapadne demokracije, ki hočejo čim več evropskega teritorija spremeniti v svoje kolonije in podkolonije.

Jasno je, da pri takih načelih in postopanju mora plačevati davek ljudstvo, ki se je v letih osvobodilnega boja borilo proti fašizmu, ki je imel prav iste namene kot jih ima sedaj ZVU, to se pravi, pritisniti ljudstvo ob zid, češ, ljudstvo naj molči, svet bomo vodili mi.

Iz teh razlogov je bilo nujno potrebno organizirati tako civilno policijo kot je. Ker križa ljudska volja nakane svetovne reakcije, je bilo potreba proti poštenim ljudem postaviti policijski aparat, ki ne bo sabotiral, torej proti poštenim nepoštenje. Bivši fašisti, XX Mass, Colottijevi banditi, delomrzniki, domači izdajalci, to je tolpa, ki hlapčevsko prisluskuje navodilom ZVU in jih izvaja skrbno in z vso natančnostjo. To se je ZVU popolnoma posrečilo. Civilna policija je obenem dokument, ki osvešča ZVU v resnični luči. Nešteto primerov je, ko tudi angloameriški vojniki kažejo s svojimi dejanji, kako znajo posnemati metode fašistov in nacistov, čeprav so se proti temu sami borili in pri tem doživeli marsikatero težko uro.

Rastrelamentov, preiskav, aretacij, pripravov, napadov na oficirje jugoslovanske armade, pretepanja manifestantov, vsega tega se pridno udeležujejo poleg civilne policije tudi angloameriški vojniki — prav tisti, ki so prišli na tisoče kilometrov daleč, da rešijo narode pred tujim imperializmom.

In danes — danes so ravno oni, ki predstavljajo nov imperializem kot verni nasledniki onih, ki jih je zrušila obrabljena borba partizanov Julijske krajine in napredni narod. Tako se pojavlja nov okupator številka 3, ki hoče vsiliti svojo voljo ljudstvu, ki je bivalo to že 900 let prej, preden je bila sploh Amerika odkrita! Samo to pomislite gospodje pri ZVU, pa presodite: Kdo ima večjo pravico do te zemlje, kdo lahko odloča o njeni usodi, ali ljudstvo, ki je vztrajalo na tej nevarni točki 1300 let, ali pa vi, ki ste prišli pred dobrim letom v te kraje in še to začasno?

V času od maja meseca leta 1945 pa do danes niste, gospodje okrog ZVU, niti enkrat samkrat zamudili pokazati se v svoji pravi luči. Ukaz ali »demokracija« št. 11., to je bila vaša otvoritvena poteza, tu ste strgali s sebe vso svojo demokratično prevleko. Zdelo se vam je tudi potrebno, da fašisti proslavijo odhod Jugoslovanske armade iz Trsta, herojske armade, ki je Trst sama osvobodila. Skozi Trst ste usmerili kolosarske dirke (Giro d'Italia — toda ali je Julijska krajina res Italija?), ki so služile le za povod dogodkom 29. in 30. junija. Vzroke te tragedije pa ste skrbno omalovaževali in ne samo to, jim nudili tudi vso pomoč. Iz istih vzrokov je bilo »potrebno« praznovati 30letnico italijanske zasedbe Gorice, to je prineslo v Gorico in Julijsko krajino fašizem, to je gotovo »praznik«.

Odkrito lahko izrečemo obsodbo, da prehaja na vas, na ZVU vsa odgovor-

nost za vse krivice, ki jih mora prenašati antifašistično ljudstvo cone A. Krivci ste, ker ste:

1. dopustili koncentracijo fašističnih elementov v coni A;
2. ker ste zavračali pravočasno svarila delovnih antifašističnih množic;
3. nudili fašističnim bandam vso materialno in moralno pomoč;
4. hoče organizirati in dali civilni policiji fašistični značaj;
5. ker je aktivno sodelovala in sodeluje pri mnogih akcijah fašističnega značaja ZVU sama in še vedno ne kaže nobenega razumevanja za napore delovnega ljudstva.

Za zaključek, tole: Dvomimo in to zelo resno, da hočete z ukazom št. 53 fašizem izpodkopati. To bi pomenilo potepetati nasad, ki ste ga ves čas tako skrbno gojili. S tem bi

iztrgali cvetko, ki vam je tako pri srcu. Toda vi ste tega mnenja in mi to vemo: Sedaj, ko v Parizu razpravljajo o usodi Julijske krajine je potrebno vreči sveto malo peska v obraz, da bo zaslepljen verjel v iskrenost vaše namere. To naj bi bila torej karta, ki bi govorila v Parizu za vašo poštenost in demokracijo. Z vašo igro bi hoteli, da bi v Parizu verjeli, da se trudite omejiti in zatreti, kar je fašističnega ostalo v Julijski krajini. Toda cenjena zavezniška vojaška uprava, niso dovolj samo odloki in ukazi, potrebna so dejanja. Ne boste se mogli umakniti težki odgovornosti za vse čase. Še dolgo potem, ko boste vzeli slovo, vas bo slovensko in italijansko antifašistično ljudstvo preklinjalo. Vedite, da pljuvate na čast vaših herojskih armad, ki so se prišle v Evropo boriti za zmago pravice in ne za to, kar danes vi počenjate. Aljoša.

CIVILNA POLICIJA V CONI »A« POMAGA FEVDALNIM IZZEMALCEM

14. avgusta je prišlo 13 uniformiranih policistov in 1 policijski agent v civilu v vas Podsabotin-Zamorje (Brda) h kolonu Gravnerju in so mu zarubili kravo, prašiča, žito, plug in drugo. Rubež so napravili na pobudo fevdalne lastnice Bianche Cosulich.

Se huje pa se je zgodilo s koloni baronov Codelli iz Krmna. Tri kolone teh veleposesnikov je civilna policija odpeljala v zapore, čeprav so oddali žito za ljudske žitnice — oziroma za razdelitev racionirane hrane kot to predpisuje zakon.

Vsi ti ukrepi pomenijo pritisk na kolone, da bi oddali polovico svojih pridelkov svojim fevdalnim gospodarjem. Koloni po tej vojni upravičeno niso hoteli več oddajati tolikšen del pridelka svojega lastnega dela in so se začeli boriti za izboljšanje svojega socialnega položaja s pomočjo svojih sindikatov. Prav zato je nepravilno, da policija na tak način posega v sindikalni boj pred njegovim zaključkom.

Tako poseganje policije v sindikalno borbo in socialne spore prebivalstva kaže policijo kot orodje fevdalnih gospodarjev proti kmečkim množicam kolonov.

Tako poseganje policije v spore, za katere ni pristojna, utegne imeti težke posledice. ZVU pa je zopet ona, ki nosi odgovornost.

Manifestativno zborovanje Kanalcjanov za priključitev k Jugoslaviji

Goriški fašisti so v nedeljo odnesli iz vlaka vse izvoze listov »Unità« in »Avanti«, pred dnevi pa so pokradli naklado listov »Il lavoratore« in »Fronte unico«. Ker fašistični elementi ne morejo preprečiti, da bi ljudstvo kupovalo in čitalo demokracijska glasila, se poslužujejo svojih starih metod, ki razkrinkujejo delovanje novih fašističnih tolp.

TRŽIŠKO LJUDSTVO ODKRIVA VELIKE KOLIČINE OROŽJA, KI GA ZBRAJO FAŠISTI, POLICIJA PA PRETEPA IN RAZGANJA LJUDSTVO PRI TEH ODKRITJH

Tržaški antifašisti so že kakih 15 dni ugotavljali nenavadno delovanje reakcionarjev. Po skrbnem opazovanju so ugotovili, da so v klet hiše grofa Montagnacco v ulici Cosulich (kakor se zdi brez njegove vednosti), nekateri sostanovalci prinesli italijansko orožje, in sicer puške tipa 91, ročne bombe in pištole. Orožje sta z neko »Balillo« pripeljala z onstran Soče delovodja Dominutti (član Partito d'Azione) in Minossi (star fašist). Fašisti so opazili, da jih antifašisti zasledujejo, in so orožje raznesli na razna mesta, od katerih je najbrže eno v ul. Ponziana, kot je že javljeno, drugo pa v neki na pol porušeni baraki tovarne za izdelavo sladoladnih škricljev, katere lastnik je Sgubbi. Njegov sin Gino je brez vednosti staršev v tej baraki skril orožje. Ko so policijo obvestili, da je v tej baraki v ul. S. Polo orožje, so po posredovanju angleškega kapitana napravili preiskavo, toda brez aparatov za iskanje kovin. Našli so 25.000

nabojev za puške. Policija pravi, da so Sgubbija aretirali.

16. t. m. ob 17. uri so se delavci in žene napotili v to hišo v ulici S. Polo, da bi napravili sami preiskavo, ker niso zapuili policiji. Toda policija je besna zaradi odkritja orožja po ljudstvu prihitela takoj na mesto. Ni pomagala iskati orožja, temveč se je z vso brutalnostjo vrgla na množico. Policisti so petkrat ustrelili, angleški oficir pa je celo do krvi pretepel nekega delavca. Ostali civilni policisti so žene in delavce pahili na tla in jih pretepli. Policija je na pritisk množice, ki je kljub vsem nasiljem vztrajala pri svojih zahtevah, vendarle izvršila preiskavo. Ljudstvo je uveljavilo svojo voljo, policija pa je zopet enkrat pokazala, da so magnetične naprave in skrbno iskanje za najmanjšimi sledovi orožja zanje umestni ukrepi le takrat, kadar gre za preiskave pri antifašističnem ljudstvu.

PRIMORSKO LJUDSTVO ZAHTEVA, DA ZVU PREKLIČE TAKOJ ODLOK O ARETACIJI ČLANOV STAVKOVNEGA ODBORA

Po vseh krajih cone A so se vršila velika ljudska zborovanja, kjer je ljudstvo zahtevalo preključitev odloka o aretaciji stavkovnega odbora. ZVU je izdala ta ukrep za odkrito podporo fašizmu, ljudstvo pa zahteva, da se njihovi voditelji vrnejo v legalnost. Delegacije so oddale svoje proteste polkovniku Browmanu, z mnogih zborovanj pa so bile odposlane brzojavke svetovni sindikalni konferenci.

Ljudstvo zahteva, da imajo delavski voditelji popolno svobodo, da razvijajo svojo delavnost v korist delavnega ljudstva.

O demokraciji in nepristranosti ne more biti niti sledu v coni A, kjer zasleduje policija voditelje proti fašizmu naperjene stavke.

CIVILNA POLICIJA IZTERJUJE PROCESNE STROŠKE OD ANTIFAŠISTOV, OBSOJENIH V DOBI FAŠIZMA

Medtem ko trobi italijanski ministrski predsednik De Gasperi v svet o demokratičnosti nove Italije in hoče zvaliti vse zločine fašistične Italije na Mussolinija, izterjuje razni organi, podrejeni njegovi vladi, procesne stroške od antifašistov, ki so bili zaradi svojega protifašističnega delovanja obsojeni od izrednih fašističnih sodišč na mnogo let ječe. Tudi v Trstu je bilo že več primerov, ko

1942 obnovljenih hiš in gospodarskih poslopj

Nadaljevanje s 1. strani.

še večje uspehe, ki so bili doseženi v Titovem imenu pospešenem tekmovanju. Milijonski uspehi, saj je en sam okraj, kot je na primer idrijski, napravil v treh borih mesecih delo o vrednosti nad 70 milijonov. Cele vrste obnovljenih hiš, saj jih je en sam okraj, kot je bistriški, obnovil preko 250, so v našem človeku utrdilo ponovno tisto veliko ljubezen do naše domovine, domovine delovnih ljudi, do Titove Jugoslavije. Ti uspehi so ponovno potrdili našim ljudem, da je mogoče samo v državi, kjer ima ljudstvo oblast v rokah, da delovni človek razvije vse svoje sile v svojo korist. Poleg tega pa so pokazali ti uspehi, kako je res zločinska vsaka tista beseda, ki je bila izrečena proti prostovoljnemu delu, kako zlonamerno je njeno poslanstvo, in spoznali so še več, da so vsi tisti, ki danes govorijo proti nedeljskemu delu, prav tako, kot so bili vsi tisti, ki so govorili proti partizanski borbi, hlapci svetovne reakcije, ki smejo po načelih zapadne demokracije »svobodno«, popolnoma »svobodno« delati to, kar jim dikirajo gospodje reakcionarji, to se pravi,

da so izdajalci domačih delovnih množic; da so zadnje nitke politike vsiljevanja tuje volje, politike raznočelja, politike, ki je daleč od vseh moralnih, človeških in etičnih načel, ki so tako slovesno zajamčena v atlantski listi.

V teh dneh, ko odločajo o bodočem miru, mi lahko povemo le to, da je nemogoče odločati o usodi naše zemlje brez nas in da ne bomo nikdar priznali nikake vsiljene rešitve. Primorsko ljudstvo usvaja in gradi, nikdar in nikoli pa ne bo pozabilo, da je treba tudi priporjeno in zgrajeno braniti, dokler bodo v svetu ljudje, ki jim je ljubša od poštenosti nasilnost in izkoriščanje. S takim sklepom primorsko ljudstvo pregleduje uspehe Titovega tekmovanja, v katerem je ne samo obnovilo nešteto hiš, ampak se je naučilo organiziranja dela, si je postavilo delovne norme, je spoznalo potrebo po načrtosti in še nekaj: spoznalo je še zadnje prikrete »svetoraznike doma«. S takim sklepom gre primorsko ljudstvo v jutrišnji dan na delo s tekmovalnim, udarniškim, organiziranim in načrtnim potoletom za zgraditev neporušne domovine, Titove Jugoslavije.

EDINSTVENI USPEHI TITOVEGA TEKMOVANJA SO REZULTAT PROSTOVOLJNEGA, UDARNIŠKEGA, NEDELJSKEGA IN ORGANIZIRANEGA DELA NAŠIH DELOVNIH MNOZIC

Okraj Idrija - Cerčno, zmagovalec v Titovem tekmovanju

S PROSTOVOLJNIM DELOM SMO POVEČALI OSNOVNI OBNOVITVENI KREDIT 27,112.656 LIR-NA 268,063.513 LIR, KAR PREDSTAVLJA RAZMERJE 1:9.81.

Mladina ajdovskega okraja tekmuje: poprava poti v Dupljah pri Vipavi

S prostovoljnim delom smo povečali osnovni obnovitveni kredit 27,112.656 lir na 268,063.513 lir, kar predstavlja razmerje 1:9.81.

25. t. m. zaključujemo naše Titovemu imenu posvečeno tekmovanje, ki je imelo namen pospešiti obnovitvena dela v coni B. To tekmovanje zaključujemo s prese- nelijsimi uspehi, ki kažejo dejansko spo- sobnost dela in organizacije naših množic, ki pa obenem jasno govorijo, da je bilo go- vorjenje vseh tistih, ki so napadali naše nedeljsko delo, namenjeno samo oviranju obnove pri nas. Prav nedeljsko prostov- oljno delo je v bistveni meri prineslo številke, s katerimi danes zaključujemo Titovo tekmovanje. Storitve obnove, ki so po prvih cenitvah vredne 268,063.513 lir, so rezultat prav našega prostovoljnega

udarnega nedeljskega dela. Nadalje so rezultat našega prostovoljnega udarnega dela obnovljene hiše in obnovljena gospo- darska poslopja, ki dosegajo reči in piši kdor pa še tega ne verjame, naj pa si gre ogledat, število 1492. Za 1492 hiš in gos- podarskih poslopij nas bi torej prikraj- šali vsi tisti, ki so govorili proti našemu prostovoljnemu delu ob nedeljah.

Poleg tega je obnovljenih 306-750 km cest in kolovozov, obnovljenih 9 mostov, 11 vodovodov, 20 vodnjakov, 15 napaja- lišč, postavljenih 5 delavnic, zgrajene štiri žage, 6 zidanih apnenic. Tudi to so rezultati našega prostovoljnega udarnega dela, naše neomajne volje, da si hočemo sami zgraditi svojo lepšo bodočnost v naši Titovi Jugoslaviji.

428 stanovanjskih hiš, javnih poslopij in gospodarskih poslopij je obnovil okraj Idrija-Cerčno in si priboril prvo mesto v Titovem tekmovanju

Tudi prehrana udarnikov se je udar- niško preskrbela v Idrijskem okraju

Brez nadaljnega je največje obnovit- vene uspeh dosegel okraj Idrija, ki je samo ob sklepu dveh mesecev trimeseč- nega Titovega tekmovanja prepustil vod- stvo okraju Ilirska Bistrica, toda takoj nato zopet sam prevzel iniciativo in za- ključuje Titovo tekmovanje z zaključki, ki nam morajo biti vsem jasno vodilo v bodočem delu in tekmovanju. Okraj Idrija-Cerčno je obnovil 428 stanovanj- skih hiš, javnih poslopij in gospodarskih poslopij, nadalje 74-75 km cest in kolo- vov, postavil dva mosta in dve žagi. Obnovitvena dela v okraju Idrija-Cerčno se cenijo na 74,642.599 lir. Če upoštevamo dobljen kredit, ki je skupno znašal 4 mi- lijone 140.000 lir, potem bomo videli, da je okraj Idrija-Cerčno dosegel končno razmerje med danim kreditom in izvrše- nim delom v razmerju 1:18.03. Tako pri- dejo na poedinega prebivalca v okraju Idrija-Cerčno, ki šteje okrog 18.500 pre- bivalcev, izvršena dela v Titovem tekmo- vanju v vrednosti 4034 lir. Upoštevati moramo, da si je okraj Idrija-Cerčno do- bro organiziral delovne brigade, prostov- oljno delo ob nedeljah, kar je bilo predpogoj doseženih uspehov.

296 obnovljenih hiš je napravil okraj Bistrica in si priboril drugo mesto v trimesečnem Titovem tekmovanju

Okraj Ilirska Bistrica je brez dvoma najbolj nevaren tekmeč okraju Idrija- Cerčno. Skupno je obnovil ta okraj 296 hiš, 2 mosta, 3 vodovode in napravil sto- ritve v vrednosti 61,716.500 lir. V primeri

z obnovitvenim fondom, ki znaša v tem okraju 6,098.000 lir, je dosegel razmerje med kreditom in med vrednostjo dela 1 : 10.12. Na vsakega prebivalca v okraju je prišlo delo vredno 3375 lir.

Tehnična baza v Ilirski Bistrici v sprevedu festivala dela 18. avgusta

Edinstveni uspehi v ostalih okrajih

Če pogledamo tekmovalne uspehe v ostalih okrajih Vzhodnoprimorskega okrožja, potem ugotovimo, da si slede okraji po naslednjem vrstnem redu:

Okraju Ilirska Bistrica sledi Vipavski okraj, ki je napravil storitve v vrednosti 61,186.399 lir. V primeri s prejetim ob- novitvenim kreditom, ki znaša 3,841.150 lir, je dosegel razmerje 1 : 15.67. Na vsa- kega prebivalca v okraju odpade delo v vrednosti 2324 lir. — Vipavski okraj je obnovil 114 poslopij, včevši eno tovarno in tri delavnice. Poleg tega je postavil en most.

Okraju Ajdovščina sledi kot četrti okraj Tolmin, ki je napravil storitve v vrednosti 21,420.671 lir. V primeri s pre- jetim obnovitvenim kreditom, ki znaša 907.000 lir, je dosegel največji količnik 1 : 23.50. Na vsakega prebivalca v Tol- minskem okraju odpade storitve v vred- nosti 1511 lir. — Tolminski okraj je ob- novil 162 poslopij, to pa v pretežni večini gospodarskih poslopij.

Nadalje pa si slede okraji Herpelje- Kozina, Grgar, Postojna in Koper.

Okraj Grgar je napravil storitve v vrednosti 19,919.620 lir in dosegel v pri- meri s prejetim obnovitvenim kreditom, ki je znašal 3,671.360 lir, razmerje 1 : 5.15. Na vsakega prebivalca v okraju Grgar so prišle storitve v vrednosti 2140 lir. — Temu sledi okraj Postojna, ki je napravil storitve v vrednosti 19,992.107 lir in do- segel razmerje z obnovitvenim kreditom 1 : 5.73. Na poedinega prebivalca v okraju pa odpadejo samo storitve v vrednosti 1218 lir. — Kot zadnji pa je okraj Koper, ki je dosegel sorazmerje med obnovitve- nim kreditom in med izvršenim delom 1 : 1.85 in je vrednost izvršenega dela na poedince v Koprskem okraju 173 lir.

Nameščenci Okrajnega izvršnega odbora v Grgarju na prostovoljnem delu

Prvi končni izidi trimesečnega Titovega tekmovanja s katerim gredo naši ljudje na „Parado dela“

V delu je še 339 objektov. V celoti smo torej skupni kredit 27,112.655 lir dvignili s prostovoljnim delom na 268 mi- lijonov 063.513 lir in dosegli razmerje 1 : 9.81. Ti rezultati najjasneje kažejo, da bomo samo s smotrno organiziranim delom uspeli obnoviti vse to, kar nam je fašistični okupator razrušil. Če upošteva-

mo, da smo v prvomajskem tekmovanju v celotnem okrožju napravili storitve v vrednosti nekaj nad 9,000.000 lir, potem moremo še razumeti v celoti pomen šte- vilke 268 milijonov kot rezultat tekmo- vanja istega števila ljudi samo pod pogoji drugačne, boljše, bolj smotrne organiza- cije.

DRUGA UDARNIŠKA NEDELJA V IDRIJI V MESECU AVGUSTU

Izvršeno delo vredno več kot četrt milijona lir

Preteklo nedeljo so v idrijskem okraju spet delali. Tako se je navzlic zaposlitve pri pripravljanju za »Pa- rado dela« v Ajdovščini udeležilo 715 tovarišev in tovarišic, med katerimi je bila zelo lepa udeležba tudi naše vojske. Že pred napovedano uro so se zgrinjali skupaj na določena mesta člani posameznih rajonov kakor tudi borec JA. Ni se še dobro zdanilo, ko sta ponovno zapela kramp in lopata svojo udarniško pesem. Ponovno se je pripravilo samo grušču 90 m³, za zidanje mizarnice se je pripravilo in presejalo 40 m³ peska ter napravilo in očistilo 9000 kosov opeke. Ureje- vale ter nasipale z gruščem in regu- lirale so se številne ulice v mestu. Naša mlada industrija je s tem dnem pričela rasti iz tal, kajti pri mizarski

delavnici, katera bo služila celemu okraju, se je sezidalo 10 m³ z zidno opeko. Tudi v Triglavski ulici so si dobro zavihali rokave, kajti so v kratkem roku pripravili za nov vodo- vod 21 m³ gramozu in peska ter obe- nem očistili kanale po omenjeni ulici. Enako je tudi 115 mladih rudarjev v jami menjalo oporni les ter s tem zaščitilo in omogočilo nadaljnje brez- hibno delo v našem rudniku. Iz vrst mladine se je posebno izkazala udar- niška četa mladincev, ki so se vrnili iz Brčka-Banoviči. Ta četa je porušila staro ledenico ter na ta način pri- pravila več tisoč komadov opeke. Na- ravnost občudovalno smo gledali na- še borce JA, kateri so se ponovno udeležili udarniškega dela, posebno se je izkazala skupina borcev, katera

je v hudourniku Nikovi očistila in od- stranila najmanj 50 m³ ruševin ter pri tem delu pripravila 15 m³ kame- nja za napravo nasipa. Kakor da bi popihal veter, so pod njihovimi krampi in lopatami ginili ogromni kupi ruševin, ko so s člani rajonov pripravljali v Prejnuti kakor tudi v Strugi ob Idrijci grušč in pesek za mizarnico.

Med vsem delom tudi humorja ni manjkalo, veselega prepevanja ni bilo konca. Lahko odkrito priznamo, da je člane vseh rajonov in naše borce JA preveval duh enotnih sil, iskreni duh poveze in sodelovanja na po- lju obnove. V skupni borbi za našo gospodarsko neodvisnost so vsa sre- utripala za našega maršala Tita in za našo skupno domovino Jugoslavijo.

V TOLMINSKIH HRIBIH OBNAVlja LJUDSTVO DOMOVE

V okolici Podbrda se nahajajo va- sice Petrovo brdo, Kuk, Trtnik, Bača in Porezen. Tako strma so pobočja, na katerih so te vasice, da neho- te pomisliti, kako morejo ljudje tu živeti.

Izmed vseh vasic v teh hribih se je v trimesečnem tekmovanju najbolj odlikovala vas Porezen. Vas je bila silno prizadeta od okupatorja, v času borbe je bilo požganih veliko poslo- pij. V letošnjem letu so v tej vasi obnovili dve hiši, tri hleve in tri gos- podarska poslopja. To vse s krepko in močno voljo po obnovi in s trdnim delom.

Posesnik Beguš je v času tekmo- vanja obnovil s pomočjo ostalih vasi, ki so prostovoljno prišle pomagat, dve gospodarski poslopji, delo pri obnovi stanovanjske hiše je v teku.

Za obnovo teh dveh poslopij se je porabilo 94 m³ tesanega lesa in 35 m³ rezanega lesa. Pokrili so 520 m² stre- he in za to porabili nad 5000 streš- nikov. Vse to delo je bilo izvršeno v 9500 prostovoljnih urah.

Drugi posesnik Jože Zgaga je ob- novil velik hlev za živino, za kar je porabil 50 m³ tesanega in 20 m³ reza- nega lesa, zraven tega je streljo, ker mu je primanjkovalo strešnikov, kril z deskami. Pri vsem tem delu je bilo narejenih nad 5000 delovnih ur in nad 500 ur z vprežno živino.

Posesnik Kusterle je obnovil hi- lišo in hlev in porabil 45 m³ tes- anega lesa in 15 m³ rezanega lesa. Na- rejeno je bilo to delo v 5000 urah.

Posesnik Kusterle je obnovil hišo, ki je bila požgana.

Pri vsem tem delu je pridno po- magala mladina, ki je naredila v po- moč prizadetim kmetom 952 ur. Po- pravili so tudi 1800 m poti s Pod- brda v vas, da so ves material, ki je bil potreben za obnovo teh poslopij, lahko pripeljali po tako strmi poti. Medtem ko so obnavljali svoje po- žgane domove, pa prebivalci Porezna niso pozabili ostalih prizadetih dru- žin v Baški grapi in so za obnovo njihovih požganih poslopij darovali skupno s Podbodom in ostalimi vas- mi 16 m³ stavbnega leta.

Tudi ostale vasi ne držijo križem

rok. V Bači nad Podbrdom so pri- pravili s prostovoljnim delom apne- nico, ki bo dala skupno 600 q apna, in obnovili eno streho, v delu pa imajo žično vzpenjačo, ki bo omogo- čila vaščanom prevoz vsakovrstnega materiala s hribov v dolino.

Vasi, ki niso bile tako prizadete, so pomagale pri vseh teh delih, a tudi same so v svojem območju čim več popravile in izboljšale svoje gos- podarstvo.

V Podbrdu pa se je pri prostov- oljnem delu najbolj odlikovala mla- dina. Očistili so ruševine vojašnic in popravili ceste, kjer so tudi pionirski pokazali veliko navdušenje in so po- magali čistiti ceste s svojimi drobnimi ročicami.

Leban Pavčel

BATUJE SO SE PREBUDILE

Množične organizacije so uspele združiti vse zdrave moči, mlade in stare, v delovno četo, ki je nastopila v kamnolomu. Del članov mladinske organizacije pa je odšel na polje, kjer je udarniško delal. — Tudi batujška AFŽ, kolikor je ni oviralo gospodinj- stvo, je dala svojo delež za obnovo, saj naše žene vedo, da sami, prav sami bomo dvignili zidove, ki nam jih je podrl v onemoglem besu so- vražnik — okupator. Jemljimo si za vzgled te žene, za vzgled naj si jih jemljejo posebno oni, ki jim obnova ni všeč, in so ob zgodnji uri, ko so žene marljivo delale — udarniško spali.

Delo za obnovo nam je postalo prava nalezljiva bolezen, posebno ne-

varna za one, ki bi želeli, da bi ljud- stvo še čutilo okupatorjevo zlo, a po- sebno priljubljena onim, ki čutijo živo potrebo za izpolnjevanje nalog, ki si jih je zadalo delovno, pošteno primorsko ljudstvo.

Glej, pionirji so tudi na delu. Sami so hoteli nakopati svoj kup gramozu: 6 m³. 40 jih je bilo, vsi razgreti in navdušeni nad opravljenim delom, so darovali domovini svoj prispevek. Majhni so še in pesti še niso dovolj trdni, da bi zmogle več. Počakajte, da zrastemo, tedaj pokažemo, kako imamo radi domovino in kaj vse bo- mo še ustvarili. Udarniško delo se je razvijalo v kamnolomu, nekaj zaved- nih voznikov je zapreglo in prevažalo material na odrejena mesta.

MARŠAL TITO JESENIŠKIM DELAVCEM

Mi hočemo mir dostojen onih, ki so največ žrtvovali v tej vojni

Maršal Tito je med drugim dejal:

»Jeseniška tovarna ne pomeni samo za Slovenijo, marveč za vso Jugoslavijo dragocen kapital v obnovi naše dežele. Razlika med preteklostjo in sedanostjo je velika. Kapitalistični način proizvodnje meče delavce iz tovarne in jih pusti brez kruha, čim izdela dovolj izdelkov. Toda danes je povsem drugače. Čim več delavcev dela in proizvaja, tem boljše pogoje ustvarja za sebe in za ostale državljane naše dežele. V sedanji fazi splošnega polja, ki se ne odraža samo v naših tovarnah, temveč tudi na polju, v naših vaseh in mestih, povsod kjer žive spoštovani vredni državljani Jugoslavije, ki ljubijo svojo deželo, povsod se vidijo ogromni rezultati ustvarjalnega dela. Zaradi vsega intenzivnega dela in delavnega poleta

zavednih Jugoslovancev smo v poldrugem letu dosegli take uspehe, ki se v stari Jugoslaviji ne bi mogli doseči niti v petdesetih letih. Od vas samih zavisi ali bomo potrebne uspehe dosegli prej ali kasneje. To zavisi od vas, od delavcev vseh tovarn v Jugoslaviji, od vseh ki ustvarjajo. Mi v Jugoslaviji stopamo vsak dan bolj naprej. Bolje je kot v mnogih drugih deželah. Dosegli smo več kot je bilo doseženo v katerikoli drugi državi v zahodni Evropi. Dosegli smo to, da danes lahko znižujemo cene raznim izdelkom in tudi kmečkim pridelkom. Dosegli smo, da nobenemu državljanu, ki hoče delati, ni treba stradati. V današnji novi Jugoslaviji lahko vsak državljan dela, je kruha za vse, če se le hoče delati. V Jugoslaviji ima delavski razred danes to, česar mu ni dala nobena država razen SZ.

žrtvovali v tej vojni, toda mi nočemo miru za vsako ceno, ker smo ga preveč drago plačali. Mi ne plačamo več niti pare za ta mir, mi nočemo dati niti pedice zemlje, ki nam po pravici pripada. Današnje dobe, ko se še sprašujemo, kdaj bomo ustvarili mir in kdaj bomo z vsemi silami se posvetili svojemu notranjemu izgraževanju in ustvarjanju boljše bodočnosti, vendar ne smemo gledati kot neke črne perspektive pred nami. Od nas zavisi enotnost naših narodov, ki predstavljajo zalogo naše moči in jamstvo, da nobena zunanja nevarnost ne more škoditi.

Delavski razred kot vsi ostali delavski sloji v naši državi ima pred seboj velike dolžnosti. Vsak delavec in delavka, vsak delovni človek mora razumeti, da je on gospodar, da ima pravico reči svojo besedo prav tako tudi dolžnost, da da od sebe vse za splošno dobro. Tudi naša ljudska oblast mora dati vse od sebe. Biti mora resnično ljudska in ne odtrgana od ljudstva, ne sme se spremeniti v administrativni birokratski aparat, temveč mora biti živ organ vsakodnevnih akcij in dela med širokimi ljudskimi množicami.

Želim vam vso srečo in uspeha pri nadaljnjem delu. Zavedajte se pomena, ki ga ima vaša tovarna za obnovo naše države, razvijajte udarniško delo, tekmujejte kdo bo dal več od sebe ter se zavedajte, da delate za skupnost, za sebe, za svojo državo, za boljšo bodočnost vas in naših pokolenj.

Nekatere države hočejo imperialističen, Jugoslavija pa pravičen mir, toda zani ne plača niti pare več niti pedice svoje zemlje

Danes obstoja le ena borba, borba za mir. Spoznalimo, da nekatere države, ki so šle v osvobodilni borbi skupno z nami nočejo osvobodilnega miru, marveč imperialistični mir. S tem se ne moremo sprijazniti. Vodili smo osvobodilno vojno, ker smo si želeli osvobodilnega miru. To pa pomeni, da bodo naši bratje, ki trpe pod tujcem, združeni z nami v domovini. Mi

hočemo mir, toda pravičen mir, ne pa mir za vsako ceno, kakor to želijo oni, ki bi hoteli doseči svoje imperialistične cilje na račun narodov, ki so žrtvovali za občo stvar vse, kar so mogli. Nekateri krogi v zaveznikih državah ne spoštujejo pravih načel, niti tedaj ko gre za zavezniki državo, kakor je to n. pr. Jugoslavija. Mi hočemo mir, dostojen onih, ki so največ

OD TEDNA DO TEDNA

RAZKRINKOVANJE NAČRTOV SVETOVNE REAKCIJE V ZVEZI Z IZJAVAMI DELEGACIJ BIVŠIH SOVRAZNIH DRŽAV

Vodja sovjetske delegacije tov. Molotov je v svojem govoru na izjavo De Gasperija jasno prikazal, da je minil čas, ko so se slovenske dežele razdeljevale med razne imperialiste in ko so slovanski narodi ječali v suženstvu. Pokazal je, da lahko Italija živi brez tujega ozemlja in da je glavna naloga ter dolžnost italijanskih voditeljev ne to, da se brigajo za tuja ozemlja, ampak za obrambo svojega gospodarstva, ki je danes že v rokah tujih sil. SZ je pripravljena Italiji iskreno pomagati pri udržitvi resnične demokracije, ne pa pri njenih osvajaških težnjah po tujem ozemlju. Znano je, da je vodja ameriške delegacije Byrnes hotel preprečiti diskusijo o Italiji, nato pa je še angleški delegat Aleksander zagovarjal izjavo De Gasperijske. Stališče SZ, ki ga je podal tov. Molotov in ki zagovarja resnične interese italijanskega naroda, zelo nazorno kaže razliko med zunanjo politiko SZ in politiko Anglije ter Amerike, ki težita za nadvlado in gospodarskim zasluževanjem drugih narodov ter dajejo podporo reakcionarnim silam. — Na povabilo mirovne konference so prispele v Pariz delegacije Bolgarije, Rumunije, Madžarske in Finske ter podale svoje izjave v zvezi z načrti mirovnih pogodb z njihovimi državami. Izjava bolgarske in rumunske delegacije ni sprožila večje diskusije, ker sta bili obe izjavi podani na temelju resnice ter pravičnih postavk. V zvezi z izjavo bolgarske delegacije je ukrajinski delegat Munniski v diskusiji ponovno razkrinkal osvajaalne

težnje monarho-fašistične grške vlade po delitvi Bolgarije. V diskusiji k izjavi madžarskega delegata je govoril tudi češki delegat, ki je izjavil, da je češki vladi ideja o izseljevanju tujca, ampak da so bili voditelji madžarske manjšine na Češkem tesno povezani s Hitlerjem. Sovjetska delegacija je poudarila tako v pogledu Madžarske kot Finske, da je v zvezi z reparacijami storila vse, da bi olajšala gospodarski razvoj Madžarske in Finske in da stoji sploh na stališču svobodnega gospodarstva razvoja malih držav. — Po končani diskusiji glede izjav bivših sovražnih držav so bile pozvane na mirovno konferenco Albanija, Mehika, Kuba in Egipt, da iznesejo svoja stališča. Zastopnik Grčije je ponovno hotel preprečiti udeležbo Albanije na mirovni konferenci. Jugoslovanska in sovjetska delegacija sta naglasili, da bi bilo že samo primerjanje Albanije, ki se je tako junaško borila proti fašizmu, n. pr. s Kubo, ki ni dala nikakršnih žrtv v borbi proti fašizmu, ali pa z Avstrijo, ki se je do zadnjega borila skupno s Hitlerjevo Nemčijo, skrajno krivično. Angleška in ameriška delegacija se tudi v Varnostnem svetu držita rezervirano do tega, da bi se Albanija poleg Irana in Afganistana sprejela med Združene narode. — Predlog, da poda Avstrija svoje stališče v pogledu italijansko-avstrijske meje, je bil izglasovan s 15 glasovi proti 3, predlog, da se povabi Iran, pa je bil soglasno sprejet.

JUGOSLOVANSKA DELEGACIJA UŽIVA UGLED IN SPOŠTOVANJE

Ustanovljene komisije: generalna komisija, vojaška, pravno-redakcijska, politično-teritorialna in ekonomske so že pričele z delom. Od jugoslovanskih delegatov je n. pr. dr. A. Baebler podpredsednik gospodarske komisije za Italijo, dr. Siniša Stanković predsednik komisije za Madžarsko, tov. Kidrič je zastopnik Jugoslavije v komisiji za teritorialna in politična vprašanja Italije. »Daily Worker« se zelo pohvalno izraža o tov. Kardelju: »Med drugim piše tole: »Kadar takšen človek (misli Kardelja) govori o demokraciji ali napačnosti ali o svobodi, tedaj govori s takšno zavestjo o realnosti, kakršne — kakor izgleda — tako pogosto manjka v retoričnih govorih predstavnikov zapadnih sil.« Prav tako tisk drugih

držav prinaša zelo pohvalne članke o delu naše delegacije na mirovni konferenci.

Tov. Kardelj in tov. Kidrič sta dala dopisniku »Timesa« in »New York Herald Tribune« izjave o stališču Jugoslavije do sklepanja mirovne pogodbe z Italijo, v katerih se poudarja, da bo Jugoslavija predložila mirovni konferenci svoj načrt statuta Testa, ter da ima Jugoslavija vso pravico zahtevati od Italije povračilo vojne škode, ki znaša 1 milijardo 300 milijonov dolarjev brez vštete povzročene škode v Julijski Krajini. Ta vsota ni v nikakršnem razmerju z dejansko škodo, zato je zahteva po povračilu še tem bolj upravičena.

OGORČENJE PROTI PROKATORSKI POLITIKI ZVU NARAŠČA

ZVU ni na zadnja fašistična razbojništva podvzela nikakršnih ukrepov za zaščito ljudstva, temveč prehaja sama k organizaciji akcij, ki so naperjene na najosnovnejše pravice ljudstva cone A. Tako n. pr. s svojim mirnim gledanjem, kako italijanske družbe odvažajo razne industrijske naprave iz Trsta in Soske doline, vzpodbujajo še k nadaljnjim kraji. Napad angleških vojakov na slovenski dijaški dom v Gorici, preiskave civilne policije, ki so podobne fašističnim, snemanje jugoslovanskih zastav po ameriških vojakih v St. Petru pri Gorici, legalni napad teroristov na tov. Orla, predsednika KUNJ-a, ropanja po stanovanjih naših ljudi, dopuščanje kopicenja orožja fašistom v Trzinu, podpora policije fevdalnim izkoriščevalcem v Brdih pri preganjanju in izžemanju revnih kolonov, kraja demokratskih listov v Gorici, mobilizacija beneških Slovencev v italijansko vojsko, napadi na predstavnike naše

vojske in aretacija članov okrožnega odbora SIAU, nedavna aretacija predsednika okrajnega NOO-ja v Kanalu itd. itd. vse to, in še mnogo, mnogo drugega kaže, da fašistična terorija v coni A še ni konec, kaže, da ZVU ni, noče in nikdar ne bo napravila tem zločinom konec, ampak nasprotno, da sama že direktno ali indirektno sodeluje pri vseh teh akcijah, jih usmerja in nosi zato tudi vso odgovornost za ta dejanja. Ljudstvo cone A pa se bori naprej in junaško vztraja pri svojih zahtevah po priključitvi k Jugoslaviji. Pošiljajo se z vseh krajev resolucije tov. Kardelju na mirovni konferenci, kjer se zahteva takojšnja priključitev k Jugoslaviji, prav tako na mnogostevnih zborovanjih po vseh krajih cone A ljudstvo zahteva prekljo o aretaciji članov stavkovnega odbora; mladina s Kanalskega pa kliče: »Proč z zločinci, proč s civilno policijo, proč z vsemi, ki hočejo rušiti mir!«

ODLOČEN PROTEST VLADE FLRJ VELEPOSLANIŠTVOMA VELIKE BRITANIJE IN AMERIKE

Nota najprej ugotavlja žalostno dejstvo, da se zavezniki vojaške sile pri terorističnih napadih na državljane Jugoslavije in vojaške predstavnike Ju-

goslavije postavljajo v večini primerov na stran napadalcev ali pa ostajajo pasivni opazovalci ter s tem podpirajo fašistično drhal; da je teh napadov bilo

že nešteto, da je vlada FLRJ že večkrat intervenirala, da vse note do sedaj niso nič zalegle. Jugoslovanska vlada pričakuje nujne preiskave o teh incidentih, ki jih nota navaja, ostro kaznovanje krivcev in obvestila o vsem tem.

Generalni sekretar vlade FLRJ Mitar Bakić je dal zastopnikom domačega in tujega tiska izjavo o izročitvi vojnih zločincev, v kateri ugotavlja, da je bilo Jugoslaviji izročeno malenkostno število vojnih zločincev v primeru s številom vojnih zločincev, ki se nahajajo na ozemlju, okupiranem po anglo-ameriških vojaških silah. Izjava pravi med drugim: »V odnosu do vojnih zločincev se zrcali odnos posameznikov in vlad do milijonov ljudi, ki so padli kot žrtve fašističnega barbarstva... merimo odnos do kulture in bodočnosti človeštva. Po odnosu do vojnih zločincev merimo tudi odnos do demokracije in mednarodnega sodelovanja. Zaradi tega se bo vlada FLRJ še nadalje borila za preganjanje vojnih zločincev.

MARŠAL TITO V SLOVENIJI

Maršal Tito se mudi že nekaj časa v Sloveniji, na Gorenjskem. V Kranju je sprejel delegacijo tamkajšnjih delavcev in se z njimi pristržno razgovarjal. 20. t. m. pa je prisel na Jesenice s svojim spremstvom, kjer so mu ogromne množice priredile pristršen sprejem. Po obisku v tovarni je imel maršal Tito nagovor jeseniškim kovinarjem, v katerem je govoril o pomenu udarniškega dela, o položaju delavskega razreda v Jugoslaviji, o napredku, ki smo ga že dosegli. Dotaknil se je tudi vprašanja pariške konference. Poudaril je ogromne žrtve jugoslovanskih narodov v borbi proti fašizmu, govoril je o obtožbah, ki letijo na Jugoslavijo in SZ s strani imperialističnih sil, češ da nočemo miru, govoril je o mednarodnih kršitvah s strani zapadnih zaveznikov ter poudaril današnjo borbo med fronto svetovne demokracije in fronto svetovne reakcije. Ob koncu svojega govora je maršal Tito dejal: »Od nas zavisi enotnost naših narodov, ki predstavljajo zalogo naše moči in jamstva, da nam nobena zunanja nevarnost ne more škoditi.«

V nedeljo, 18. t. m., je 25 tisoč ljudi na Krškem polju na proslavi Matije Gubca manifestiralo delovni polet in slovensko-hrvatsko bratstvo. Na tej proslavi je govoril predsednik vlade LRS tov. Miha Marinko, ki je naglasil važnost zveze delavcev in kmetov tudi pri nadaljnji izgradnji našega gospodarstva in države. Govoril je tudi o reakciji, ki še danes rovari, govoril je o izdajstvu dr. Dragoljuba Jovanovića, obsodil protiljudsko delo raznih Rožmanov, Rupnikov in vseh, ki verska čustva našega ljudstva izrabljajo za svoje protiljudske, umazane namene.

DEMOKRATİČNE SİLE HOČEJO SVOBODO IN MIR — IMPERİALİSTİČNE SİLE PA DUŠİJO VSAKO NAPREDNO GİBANJE PROTI UTRDİTVI SVETOVNEGA MİRU

SZ je poslala turški vladi noto o reviziji konvencije o morskih ožinah in to na podlagi sklepa Berlinske konference, ki govori, da je treba konvencijo o črnomorskih ožinah, sklenjeno v Montreuxu, ponovno pregledati, ker ne ustreza več dosedanjim razmeram. — 18. t. m. se je pričel v Pragi mednarodni študentski kongres, ki bo s vzpostavljenjem mednarodne študentske organizacije aktivno podprl borbo za udržitve svetovnega miru. — Madžarska ljudska skupščina je sprejela zakon o nacionalizaciji električnih central, kar bo imelo vsakakor ugodne posledice za razvoj gospodarstva in uvrstitve demokracije na Madžarskem. — Na Češkoslovaškem množično protestirajo proti sodbi članom bivše izdajalske vlade.

Bivši notranji minister ZDA Harold İckes obsoja ameriški tisk, da ne

VOJNI ZLOČINCI IN NAR. IZDAJALCI PRED VOJAŠKIM SODIŠČEM

Leon Rupnik, »škof« Rožman in pomagači so služili okupatorju in vodili organizirano borbo proti osvobodilnemu pokretu slovenskega naroda

Obtoženci poslušajo čitanje obtožnice. Od leve na desno stoje obtoženci Rupnik, Rösener, Vizjak in Hacin

Pred vojaškim sodiščem IV. armade se je pričela razprava proti skupini narodnih izdajalcev in vojnih zločincev z obtoženim »mednarodnim generalom« Leonom Rupnikom na čelu. Že pred napadom na Jugoslavijo, marca 1941, so protinarodni elementi, voditelji bivše Slovenske ljudske stranke, sklenili, da en njihov del z Rožmanom in Natlačenom na čelu ostane doma in stoji v službo okupatorja; drugi del, s Krekom na čelu, pa se za »vsaak slučaj« iz inozemstva pridruži prohitlerjevskemu bloku.

Na zahtevu jugoslovanske vlade so bili FLRJ izročeni največji krvniki slovenskega naroda, ljudje, ki so sramotno zapustili interese ljudstva in se stavili na razpolago okupatorju. Spozabili so se tako daleč, da predstavljajo danes njihovi zločini najgusnejše dejanje, ki ga je zmogel poedinec nad svojim narodom. Leon Rupnik je takoj aprila leta 1941 začel svojo kvistilsko pot in predstavljal ogaben prototip narodnega izdajalca. Že v prvih mesecih okupacije je pričel organizirati bivše jugoslovanske oficirje in podoficirje, med katerimi je agitiral najostanejo lojalni okupatorju in se ne priključujejo oboroženi borbi našega ljudstva. Smatral je, da za potrebno, da preživi 40 dni navidezne internacije v Gonarsu, nakar je sprejel mesto ljubljanskega župana.

Po okupatorjevih direktivah je v Ljubljani organiziral okupacijski civilni aparat. S pomočjo svojih sodelavcev je volnil in okupatorju javljajl podatke za izvajanje njegovega terorja nad slovenskim narodom. Da bi zboljšal in utrdil izdajalske formacije »protiboljševske prostovoljce«, je Leon Rupnik predložil italijanskemu generalu Robottiju načrt za uničenje partizanske aktivnosti s predlogom, naj okupator okrepi svoje posadke po po deželi in s pomočjo duhovnikov in županov uvede široko volunsko mrežo. Rupnik je sam porazdelil internirane jugoslovanske oficirje v kategorije in je torej on odločal, kdo izmed »zanesljivih« oficirjev se lahko vrne v domovino. Seveda so se vračali samo taki, ki so prevzeli organizacijo in vodstvo izdajalskih vojaških formacij, ki so skupno z okupatorjem »vpdale v hrbet narodno osvobodilni vojski.

Po kapitulaciji Italije je prešel na nemško stran in je bil imenovan takoj za šefa pokrajinske uprave ljubljanske pokrajine. Vse njegovo delo je bilo posvečeno zatiranju osvobodilnega poleta slovenskega naroda. Pod njegovo upravo je nastopala gestapovska policija, katere šef je bil obtoženi Lev Rupnik. Ta policija je terorizirala Ljubljano in podeželje in izvršila tisoče najtežjih krvavih zločinov nad našim narodom. Skozi njegove roke se je vodilo plačevanje ovaduhov in špijonov. Preko svojega izdajalskega upravnega aparata je plenil ljudsko in državno imovino ter aktivno sodeloval pri vključitvi industrijskih podjetij, denarnih zavodov in drugih bogastev Slovenije v vojno-gospodarski načrt in v izkoriščanje od okupatorja.

piše resnice o dogodkih na Filipinih. Na Filipinih — pravi İckes — divja državljanska vojna in uničujejo se ne samo partizanske organizacije, ampak vsaka opozicija tamkajšnjih diktatorskih vlad. — TASS je demantiral lažne vesti o zbiranju sovjetskih čet na iranski meji, katere razširja tisk, ki je v rokah raznih imperialističnih skupin. Resnica pa je, da je sama vlada Irana protestirala proti zbiranju angleških čet na meji Irana. — Indijo so zajeli zdaj ponovno veliki nemiri, v katerih je bilo v treh dneh, kot poroča Reuter, 2 do 3000 mrtvih in več tisoč ranjenih. Policija in vojska sta dobili ukaz, da streljata brez opozorila na vsakogar, kdor bi se nahajal po policijski uri na cesti. S takimi ukrepi misli angleški imperializem zadušiti borbo Indijcev za svobodo in neodvisnost.

Njegov bes je bil posebno oster proti rodbinam, katere so imele borec v NOV in POJ in ki so na kakršen koli način pomagale voditi osvobodilno borbo slovenskega naroda. S tem je krepil vojni potencial nemškega in italijanskega okupatorja ter tako dušil narodno osvobodilno borbo.

Ustanovil je tudi vojaško formacijo, predobro poznane domobrnce, ki so skupno z okupatorjem hoteli zatreti narodno osvobodilno gibanje in skupno z okupatorjem ali pa tudi sami izvajati teror nad ljudskimi množicami, ki mu ga ni primere. Pri tem so izvršili na tisoče najbolj krvavih zločinov in ščitili važne objekte, posebno ceste in železnice, ki so okupatorju služile za nadaljevanje vojne proti zaveznikim narodom.

Na isti stopnji stoji SS-general Rösener Ervin, ki je z brezobzirno krstivijo mednarodnih predpisov samostojno izvajal najstrašnejši teror in vojne zločine nad slovenskim ljudstvom. Preko svojega aparata je že od prvega dneva nemške okupacije pričel izseljevati zavedne Slovence. Okoli 50.000 jih je pregnal v Srbijo in na Hrvaško, vse njihovo premoženje pa zaplenil. Ob Sotli in Savi je razstrelil in izselil okoli 60.000 slovenskih kmetov, ki jih je gole in bose odgnal na suženjsko delo v notranjost Nemčije. Odrjedal je množično streljanje talcev, podpisoval razglase o usmrtilvah in jih zaradi strahovanja ljudstva javno objavljal z letaki. Talci so padali v Begunjah, Celju, Mariboru in še marsikje drugod. Nosi polno odgovornost za množične aretacije Slovencev, ki so bili nato odpeljani v koncentracijska taborišča in na prisilno delo v Nemčijo. V svojih poveljih in naredbah je pozival k brezobzirni borbi proti slovenskemu narodu do njegovega popolnega uničenja, k požiganju, ropanju, pobijanju itd. Zato je osebno odgovoren za vse zločine, ki so jih izvršile njemu podrejene enote in poedinci. Če danes pogledamo na delovanje vseh šestih zločincev, ki so stopili pred sodišče, tedaj lahko spoznamo, da je med vsemi vladal najprisrčnejši strah, saj jim je bil edini cilj: zatreti v Sloveniji partizanstvo; z drugo besedo, da se prepreči, da bi slovensko ljudstvo dočakalo nacionalno osvoboditev in neodvisnost.

Pred sodiščem stojita nadalje še zločince Vizjak in dr. Hacin Lovro, kot dvojica izmed voditeljev naredbovalcev in zasnovateljev, bodisi direktno, bodisi preko svoje propagande, nešteto vojnih zločinov nad slovenskim ljudstvom. Vodila jih je misel in želja, uničiti vse partizane in njihove pristaše do zadnjega moža. Na stotine zavednih Slovencev je bilo pomorjenih pri cerkvi sv. Urha nad Dobrujnami, kjer so bile te žrtve najbolj zverinsko mučene, nato pa so jih zagreblj v bližnje gozdove. Seveda je nemogoče naštetj vseh zločinov, ki so jih širom slovenske zemlje med vso okupacijo nad našim ljudstvom izvršili kot sodelavci okupatorja.

V odsotnosti se obtožujeta in sodita tako zvani »škof« Rožman in dr. Miha Krek. Obtoženi Rožman je izkoriščal položaj ljubljanskega škofa in je v okupatorjevo službo poslal zlasti protiljudski del slovenske duhovščine. Dajal mu je direktive in preko njega izvajal protinarodne načrte in akcije v okupatorjevo korist. On sam, kakor tudi njegov škofijski dvor je postal center zbiranja in izdajalskega delovanja združenih izdajalskih elementov v Sloveniji med vso sovražnikovo okupacijo. Obtoženi Rožman je aktivno in samoiniciativno, s pomočjo reakcionarnih krogov v inozemstvu vodil izdajalsko delavnost in služil okupatorju v izvajanju njegovega načrta, da iztrebi in iznarodi slovenski narod ter zaduši osvobodilno borbo. Tako je služil Italijanom, pozneje nemškemu gestapu, ko pa je prišla ura, da bi poravnal vse svoje zločine pred narodom, je pobegnil in išče zatočišča v onih brlogih, ki bi bili potrebni dobre megle, saj se tam poleg njega skriva še na tisoče sličnih ljudi, katere poštno ljudstvo išče, da mu bodo dajali odgovor, kakor se to spodobi.

Naši udarniki, naš ponos

Udarnikom so danes hvaležni nešteti tisoči delovnih ljudi, katerim so s požrtvovalnim delom omogočili, da so dobili strehe na obnovljenih domovih in da je naše gospodarstvo na poti normalnega razvoja, ki je možno samo v državi, kjer ima ljudstvo oblast

Valič Anton

Kovač Benjamin

Za uspehe, ki smo jih dosegli v Titovem tekmovanju, gre zahvala pred vsem strnjemu, organiziranemu delu vseh naših delovnih množic. Deset-tisoči prostovoljnih delovnih ur, katere je opravilo naše ljudstvo, so pripomogli k temu, da so zgrajene nove hiše, nova poslopja, novi mostovi itd. Vendar pa so se pri vsem delu posebno izkazali poedinci, ki so poznali en sam ukaz; treba je delati, mnogo delati, če hočemo res v kratkem času izbristati sledove fašizma. Še več: vedeli so, da je treba v to delo vložiti tudi vse delovne izkušnje in da je treba razviti vso iniciativnost, in to so naši udarniki. Tem ljudem so danes hvaležni neštete matere, ki lahko zopet ustvarjajo dom svoji družini, — na stotine naših pionirjev, ki bodo v novo obnovljenih šolah spoznavali modrosti učenja, tisoči in tisoči kmetov, ki svoj s težkim trudom pridobljeni pridelek lahko pospravijo v nova, obnovljena gospodarska poslopja. Tem udarnikom je hvaležno vse primorsko ljudstvo, ker vidi v njih najboljše izmed najboljših.

Danes objavljamo nekaj slik in imen teh udarnikov.

Delavstvo parne žage Rizzato v Ajdovščini je nemalo doprineslo v času Titovega tekmovanja. Pred vsem požrtvovalna pa sta bila tovariš Valič Anton in tov. Kovač Benjamin.

Valič Anton, doma iz Škrilja št. 25 pri Ajdovščini, je po poklicu strojni mizar. Na njegov predlog so napravili lesen stroj, ki se ga uporablja za čiščenje mizarskih izdelkov in ta stroj proizvaja v 8-urnem času toliko, kolikor bi 5 delovnih moči opravilo v istem času ročnega dela. Tak stroj za brušenje lesnih ploskev stane približno 140.000 Lir. Valič Anton pa ga je izdelal sam in je cel stroj stal le 55.000 Lir. Na ta način je Valič prihranil podjetju preko 100.000 Lir.

Kovač Benjamin je sam popravil stroj, ki je bil v času narodno-osvo-

bodilne borbe bombardiran, kljub težkim poškodbam, ki so včasih zahtevale prisotnost inozemskih monterjev. Ko so pušale cevi cevnega svežnja, je podjetje stalo pred dejstvom, da se bo moral ves obrat ustaviti za pet dni. Tovariš kovač Benjamin pa je s tveganjem lastnega življenja odšel v peč s petimi atmosferami pritiska in uspel popraviti poškodbo tako, da se je obrat ustavil samo za en dan. Pri generalnem čiščenju kotla se je pokazala potreba generalne reparature in to je tovariš Kovač opravil dva dni prej kot je bilo predvideno.

V Pokrajinskem avtopodjetju, ki je omogočilo redne avtobusne zveze z vsemi predeli cone B, sta najbolj požrtvovalna in bila zato tudi proglašena za udarnika, tov. Danevčič Ivan in tov. Pečenko Franc.

Danevčič Ivan je v svojem rednem osemurnem času prekorachil delovno normo za 25 odstotkov, s svojo požrtvovalnostjo in štedljivostjo je prihranil 12 odstotkov materiala.

Pečenko Franc je pri rednem osemurnem delu prekorachil normo za 25 odstotkov in s smotrnim delom prihranil podjetju 10 odstotkov materiala.

Tudi električno omrežje je bilo v času narodno-osvobodilne borbe silno poškodovano in kolikor ne poškodovano, pa vsaj zanemarjeno. Danes lahko rečemo, da tu izvršujemo že modernizacijo vodov. Pri tem delu ima velike zasluge tov. Šircelj Anton, ki je pri osemurnem rednem delu prekorachil norme za 35 odstotkov, z udarniškim delom pa je prekorachil normo za 100 odstotkov. V času trimesečnega Titovega tekmovanja je napravil 160 prostovoljnih ur. V vsem delovnem času je štedil orodje in material in poleg tega še sam daroval za obnovo 900 lir.

V rudniku v Ilirski Bistrici sta se najbolj izkazala in bila proglašena za udarnika tov. Zadel Albert in Bevčič Franc. Tovariš Zadel je predlagal

zgraditev novega, danes glavnega izvoznega izkopa, ki je mnogo pocenostavil in pocenil izvoz premoga. Delovno normo je presegel za 20 odstotkov. Tov. Bevčič pa je prav tako presegel delovno normo za 20 odstotkov.

Na parni žagi v Belskem so proglašili za udarnika tovariša Zamdanel Girolamo, ki je dvignil celotno proizvodnjo za 30 odstotkov.

V lesni industriji Samsa v Ilirski Bistrici so proglašili za udarnika tovariša Lakota Alojza, po poklicu brentista, ki je prekorachil za 50 odstotkov običajno delovno normo ob enaki kakovosti proizvodov. Poleg tega je prihranil 12 odstotkov na mazilih.

V tovarni lesne stroke Sikla v St. Petru na Krasu, kjer izdelujejo vezane plošče, so proglašeni za udarnike sledeči: Penko Josip, Crosilla Ivan, Kovač Pavel, Lepčkar Anton. Penko je s svojo požrtvovalnostjo kot kurjač strojnega kotla uspel klub slabemu kurivu vzdržati paro kotla na potrebni višini 325 konjskih sil. Crosilla Ivan pa je organiziral obrat in omogočil s svojim požrtvovalnim delom današnji nivo izdelave v tovarni.

Tovariš Kovač Pavel dela pri stikalnici. S svojim marljivim delom je uspel dvigniti proizvodnjo za 35 odstotkov pri 30 odstotkih kvaliteto boljše proizvodnje. Znižal je uporabo kleja za 20 odstotkov in tako prihranil podjetju najmanj 5.000 Lir.

Tov. Lepčkar Anton se je v času Titovega tekmovanja priučil prav vsem strojem in je danes predelavec furnirskega oddelka in gre pred vsem njemu zasluga, da stalno nemoteno tečejo vsi stroji v podjetju.

Na žagi v Postojni se je pred vsemi izkazal tov. Stefančič Franc in je bil zaradi tega, ker je dvignil proizvodnjo za 30 odstotkov, proglašen za udarnika. Poleg tega je izdelal načrt ogrodja za žago, načrt ogrodja za dve skladišči ter delal neutrudljivo pri obnovitvenih delih same žage. V času Titovega tekmovanja je napravil še poleg tega 180 prostovoljnih ur.

To je samo en del tistih ljudi, ki so s svojim delom dosegli naziv udarnikov in se na ta način pokazali kot naši najboljši patrioti naše nove domovine Titove Jugoslavije. Imena ostalih udarnikov in njihove slike bomo objavljali v prihodnjih številkah.

Lepčkar Anton

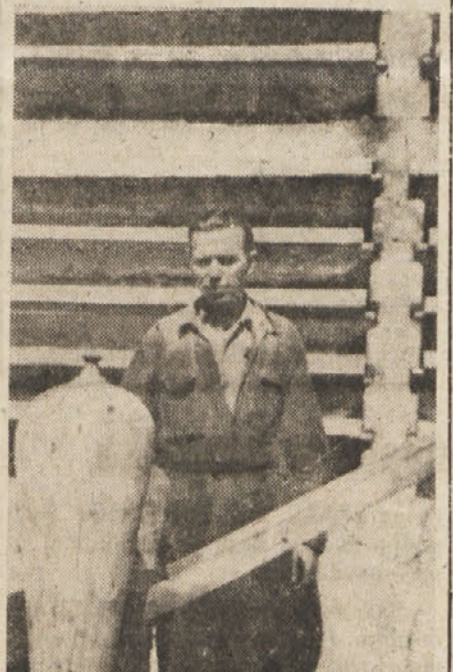

Zamdanel Girolamo

Stefančič Ivan

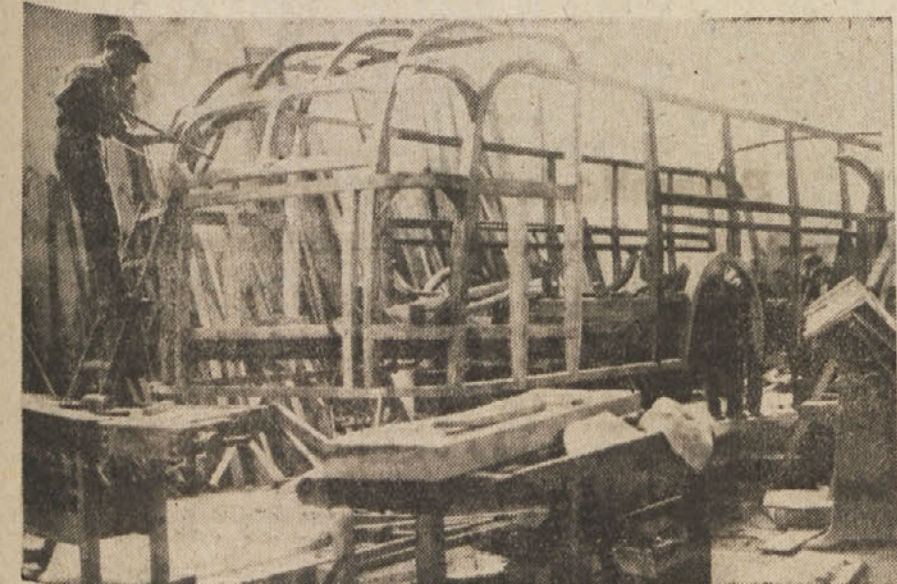
Naj žive naši udarniki, najboljši sinovi Primorske v borbi za lepše življenje ljudstva Julijske Krajine v naši Titovi Jugoslaviji.

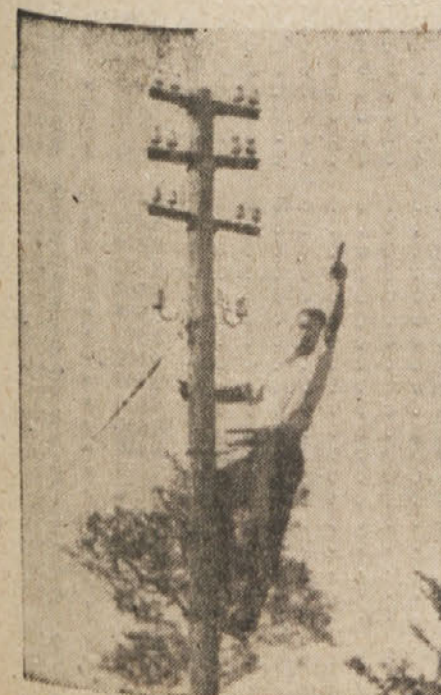
Kovač Pavel

Danevčič Ivan

Pečenko Franc

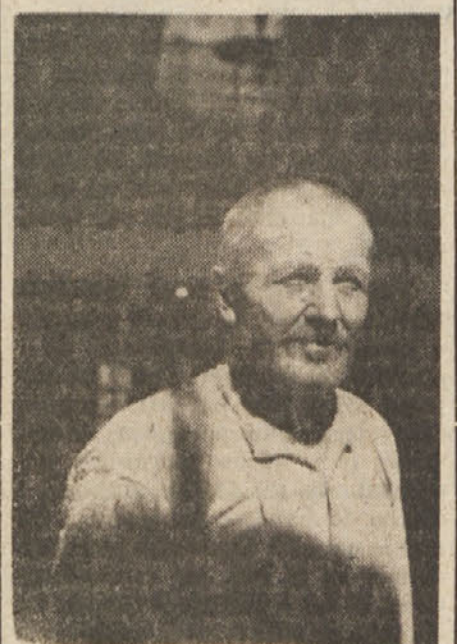
Šircelj Anton

Zadel Albert in Bevčič Alojz

Lakota Alojz

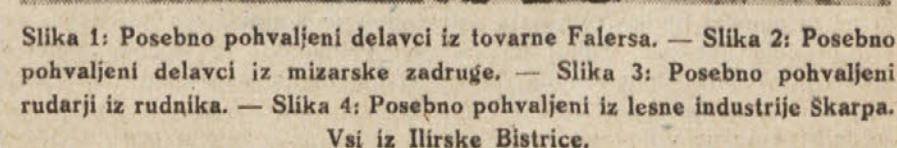

Penko Jože

Crosilla Ivan

Skupine posebno pohvaljenih delavcev

Slika 1: Posebno pohvaljeni delavci iz tovarne Falersa. — Slika 2: Posebno pohvaljeni delavci iz mizarske zadruga. — Slika 3: Posebno pohvaljeni rudarji iz rudnika. — Slika 4: Posebno pohvaljeni iz lesne industrije Škarp. Vsi iz Ilirske Bistrice.

PRED ZAKLJUČKOM TITOVEGA TEKMOVANJA

Festival dela v Ilirski Bistrici

Preteklo nedeljo je bil v okraju Ilirska Bistrica festival dela, na katerem so pregledali uspehe Titovega tekmovanja in se pripravili na veliko parado dela v Ajdovščini.

Že v soboto se je celotna Ilirska Bistrica odela v zelenje in zastave in v večernih urah so rudarji s prižganimi jamskimi svetilkami napravili obhod po mestu; v nedeljo pa so v prvih jutranjih urah začeli prihajati ljudje iz vseh naših bistriškega okraja z vozmi, na kolesih, z avtomobili in motorji, peš in na konjih, da pokažejo, kaj so napravili v času treh mesecev tekmovanja, in da izrazijo ponosno neomajno voljo, da bodo delali, da bodo tekmovali v bodoče po dosedaj doseženih izkušnjah.

V prvih dopoldanskih urah je krenil po bistriških ulicah veličasten sprevod, na čelu katerega se je pomikal simbol Osvobodilne fronte, s katerim so hoteli Bistričani izraziti, da se ljudstvo dobro zaveda, da je samo enotnost Osvobodilne fronte bistvo Osvobodilne fronte, ki je prineslo demokracijo in ljudsko oblast ter našim množicam omogočilo, da so enotne in strnjene dosegle take uspehe. Nato pa so se razvrstili nešteti simboli. Traktor, mlatilnice, stiskalnice, mlekarne, vse to je bilo v sprevodu. Ker nam stroji pomagajo, smo obdelali toliko in toliko polja več in bolje. Ker smo si dobro organizirali mlekarstvo, zato je maslo v našem okraju v prosti prodaji. Močan vtis pa sta vsekakor v sprevodu napravili skupini udarnikov proge Brčko-Banoviči in skupina rudarjev iz bistriškega premočnika.

Ves ta pisani sprevod ljudi in simbolov, ki je izražal eno samo glavno stvar, uspehe prostovoljnega udarniškega dela, se je zgrnil na Titovem trgu, kjer je tajnik okrajnega odbora Osvobodilne fronte objavil rezultate tekmovanja, nato pa je pričujočim spregovoril tajnik okrajnega odbora Osvobodilne fronte tovariš France Perovšek, ki je predvsem jasno poudaril, da je nemogoče govoriti o bodočnosti Julijske krajine, ne da bi govorili o delu in uspehih prebivalcev te dežele. Mi smo si na jasnem, da kdor ne upošteva naše volje, nam skuša vsiliti tujo voljo, in proti vsakomur, ki bi to poskušal, se bomo borili.

Popoldne pa je ljudstvo okraja pokazalo delo na področju fizikulture in kulturne obnove. Vrstili so se fizikalni nastopi, recitacijski, plesni in pevski nastopi, ki so predvsem izražali dejstvo, da se je naše ljudstvo najresneje lotilo obnove v vseh panogah družbenega udejstvovanja. Festival dela, ki je bil prvi v bistriškem okraju, bo tem ljudem ostal v trajnem, neizbrisnem spominu.

FIZKULTURA

NAJVEČJE FIZKULTURNE TEKME V AJDOVŠČINI 24. IN 25. AVGUSTA

Tekmovanja, ki se bodo vršila v dneh 24. in 25. avgusta 1946. v okviru »Parade dela« bomo po številu tekmovalcev, kakor tudi po kvalitetni vrednosti nastopajočih, največja tekmovanja, kar jih je sploh kdaj bilo v Julijski Krajini. Prijavljene ekipe tekmovalcev iz vse Jugoslavije in Julijske krajine nam garantirajo eno največjih tekmovanj, kar jih je sploh bilo v letošnjem letu. Prvič v času po vojni se zbirajo danes tekmovalne ekipe v Ajdovščini iz vseh krajev naše domovine iz prestolnice Jugoslavije Beograda, iz Zagreba, Ljubljane, Maribora, Celja, Sarajeva, Reke, Postojne, Trsta, Tržica, Gorice itd.

Različna tekmovanja po številu 8 nam bodo pokazala sposobnosti vseh naših fizikulturikov, pokazala nam bodo borbenost primorskega ljudstva za njegove osnovne pravice in zahtevo za priključitev k FLR Jugoslaviji.

Poglejmo si nekaj tekmovanj in tekmovalcev.

V partizanskem maršu je dosedaj prijavljenih okoli 100 tekmovalcev in to po večini tekmovalcev iz Julijske krajine in tekmovalcev JA. Tekmovalci so po večini v tej disciplini vsi začetniki, so pa to sami stari partizani, kurirji, ki so v času borbe nešteto krat napravili še veliko več poti, kot je današnji partizanski marš. Pot partizanskega marša gre iz Ajdovščine po Vipavski dolini proti Gorici, pri Zabljah se obrne proti Dobravljam odkoder se vzpne proti Cavnu in gre ob njegovem vznožju po krajih, kjer so se vršile partizanske borbe skozi Skrilje, Sv. Tomaž, Lokovec in proti Ajdovščini. To progo bodo tekmovalci pretekli dvakrat in meri 31 km.

Kolesarske tekme: V tej disciplini bodo gotovo največje borbe med dirkači iz Zagreba, po številu 30, ki so že prispeli v Ajdovščino, dirkači iz Trsta in Ljubljane. Vseh tekmovalcev za skupino športnih koles na progi 75 km je dosedaj prijavljenih preko 50. Vsekakor pa bo tudi zanimiva borba med moškimi v turnih kolesih in ženskami na progi 25 km in 12 km.

Tekme v košarkarstvu

Tekmovanja v košarkarstvu bodo gotovo ena najzanimivejših tekmovanj kar jih je sploh bilo v letošnji sezoni. Saj se v Ajdovščini že zbirajo najboljša moštva in to: CDJA »Partizan«, Gorica, Trst, Svoboda — Ljubljana, najboljša moštva iz Reke, KNOJ, Tržica, Mladost — Zagreb, Armija — Ljubljana in Postojna. Tekme se bodo vršile na dveh igriščih v dveh skupinah po cup sistemu, in sicer popoldne ob 16 uri, finale zmagovalcev pa bo zvečer ob 21. uri.

Motociklistične tekme:

V Ajdovščino so že prispeli najboljši tekmovalci iz vseh krajev. Gotovo bodo te tekme najzanimivejši del programa, saj nam to potrjuje prisotnost tekmovalcev kot n. pr.: Jazbec Vekoslav, Snjarič Mika, Zemljak Emil, Schildhabel Anton, Vukelč Ivan, Jakšič Ivan, vsi iz Zagreba, major Hlebov in Parič Mate JA, Vidmar Stane, Puhar Franc, Mrak Vinko vsi Ljubljana, Kovačič, Trst itd. Vseh tekmovalcev iz Zagreba je 55, nadalje tekmovalci iz Beograda, Ljubljane, Reke, Trsta in Ajdovščine. Proga je ena najzanimivejših prog, ki so bile trasirane v zadnjem času 6 km proge je ravna cesta asfalt, 7 km je vzpona na 300 m z 60 zavoji, nato pa 6 km polagoma klanec. Celokupna dolžina proge znaša 19 km, in sicer bodo startali motorji turni na progi 3 runde, športni motorji pa 4 runde.

Poleg omenjenih tekmovanj se bodo vršila tekmovanja tudi v ljudskem petroboju in v šahovskem brzoturnirju, ter v štafeti 15x400 m.

Prisotnost najboljših tekmovalcev in tekmovalnih ekip iz Jugoslavije in Julijske krajine nam garantira največja fizikultura tekmovanja, ki se bodo vršila v Ajdovščini dne 24. in 25. avgusta ob priliki »Parade dela«.

Prepričani smo, da bodo te tekme utrdile in povežale bratstvo vseh Jugoslovanskih narodov v skupni tekmovalni borbi in razširile množični polet naše fizikulture, ki je obramba in moč Jugoslovanskih narodov v borbi za priključitev Julijske Krajine k Jugoslaviji.

ZAKLJUČEK NOGOMETNEGA PRVENSTVA V VZHODNO-PRIMORSKEM OKROŽJU

Nogometno prvenstvo v Vzhodnem Primorskem okrožju je zaključeno. V nedeljo sta bili odigrani zadnji tekmi med FD Postojna in FD Ajdovščina ter FD Tolminom in FD Rudarjem iz Idrije, ki sicer nista odločali o prvaku, saj je FD Postojna doseglo že v prejšnjem kolu dovolj točk ter si s tem osiguralo 1. mesto v tabeli. Tako bo v bodočem nogometnem prvenstvu Slovenije zastopan tudi prvak iz Slovenskega Primorja, kjer bo najresnejši konkurent ostalim »sligašem«. Moštvo FD Postojna ni v celotnem tekmovanju izgubilo niti ene tekme in je imelo edinega resnega nasprotnika v FD Ajdovščini. Moštvo Postojne razpolaga z odličnimi igralci, je dobro vigrano in je tehnično na višini. Edini pomislek je vprašanje vratarja, ki je nekoliko nesiguren ter je priporočati vodstvu društva, da bi se to kritično mesto zamašilo. Našemu prvaku želimo v novem tekmovanju kar največ uspeha.

Fizikultura društvo Tolmin, ki je zasedlo drugo mesto v tekmovanju, je homogeno moštvo z dobro kondicijo, vendar je pa opaziti, da je v moštvo nekaj še starih moči. Ko bo društvo dobilo mladino, je pričakovati, da bo v bodočem tekmovanju trd oreh ostalim društvom. Velika ovira je za društvo ta, da ne razpolaga z igriščem in se bo moralo tudi tu potrebno pokreniti, da se društvu zagotovi delovanje na športnem polju.

FD Ajdovščina je bilo v tem tekmovanju nesrečno. Društvo razpolaga z mladimi, ambicioznimi igralci, pokazalo je veliko volje in elana, pomanjkljivost je pa v tem, da društvo ne razpolaga s trenerjem. Kakor omenjeno, je društvo dalo dve najboljši nogometni tekmi v tem prvenstvu in to prav proti prvaku Vzhodnoprimskega okrožja FD Postojni.

FD Rudar iz Idrije je najmlajše moštvo, ki je bilo zastopano v nogometu, je pa pokazalo odličen začetek ter se pričakuje, da bo v bodoče najlepše zastopano v bodočih prvenstvih. Moštvo je disciplinirano ter potrebuje dobrega trenerja.

FD POSTOJNA : FD AJDOVŠČINA
2:2 (1:0)

V Postojni je bila v nedeljo odigrana zadnja prvenstvena nogometna tekma med gornjima društvoma. Zanimanje za to tekmo je bilo ogromno, saj se je zbralo okoli 2000 gledalcev, ki so z napetostjo sledili poteku igre. Postojnčani so se za to tekmo še posebno pripravili. Hoteli so na svojih tleh dokazati, da so v prvem srečanju v Ajdovščini Ajdovci le nekako srečno izveleli 2:2. Postojna je zahtevala dobrega sodnika in je po sporazumu z FD Ajdovščino bil delegiran sodnik tov. Sardinšek.

Že takoj ob začetku je bilo opaziti, da bo tekma zanimiva in napeta. FD Postojna je takrat zares naletelo na odpor in veliki sreči se imajo zahvaliti, da se rezultat ni glasil z večjo razliko v golih. Ajdovščani so bili večji del igre v premoči, toda strelci niso imeli sreče. Igra je valovila iz polja v polje. V obeh moštvih je bilo veliko elana ter se je vsak čas pričakoval zgoditek. V 29. minuti se je Postojnčanom posrečil nenavaden prodor in so prvi dosegli vodstvo. Ajdovščani niso popustili ter še povečali pritisk, toda realizatorja ni bilo. Z 1:0 sta moštvi šli na odidil.

Po odmoru so zopet prevzeli Ajdovci igro v svojo roko. S hitrimi prodori po krilih jim je tudi uspelo, da so v 16. minuti zavravali na 1:1. V tem delu igre so se odlično pokazali krilci obeh moštev, posebno pa solidna obramba Ajdovščine, ki niti za trenutek ni popustila. Nekako v 30. minuti velika gneča pred vrati Ajdovščine. Postojna je tudi takrat izkoristila priliko ter je po srednjem napadu neubranljivo povečala rezultat na 2:1. Nekaj smiselnih kombinacij in naletov Ajdovcev je skoro priložilo vratarja Postojnčanov na kapitulacijo. Do kraja tekme je bila premoč enih in drugih, vendar je izgledalo, da se rezultat ne bo izpremenil. V zadnji minuti je desno krilo Ajdovcev izšlo akcije izravnavo rezultat na 2:2.

POSTOJSKA MLADINA NA UDARNIŠKEM DELU

Odkar pomni naš mladi rod, se je mnogo in še preveč govorilo o medsebojni ljubezni in o pomoči. Bile so besede, nikjer pa dokazanih dejstev. Iz omočilnih in nezdravih sanj nas je prebudil v resnično življenje osvobodilni boj. Resnica je ostala in ni je sile, ki bi nam jo iztrgala. Pred resnico nimamo kaj skriti. Ali bi hoteli skriti pepel in ruševine, ali bi hoteli skriti sami sebi svoje potrebe? Ne, ni tako! Delo nam je postalo dolžnost, ki jo živo čuti izmučena, vendar gospodarsko vstajajoča Primorska. Vse v nas kliče: delo, delo in zopet delo! To bo reševalo narod in ne prazne obljube, ne kritično gledanje reakcionarnih tipov, ki stojijo daleč stran, medtem ko pojejo lopate in krampi v dobrobit nas vseh. Pri pravem odnosu do dela najdemo postojnsko mladino, katera udarniško pomaga pri popraviljanju asfaltirane ceste Postojna—Razdrto. — Okrajna ZMJK je v posameznih vaseh orga-

nizirala skupine mladine, od katerih vsaka pomaga po tri dni. Do sedaj so delale skupine iz 23 vasi, katere so skupno napravile 1014 ur, vrednost izryšenega dela pa znaša 28.000 lir. To delo je opravilo v 7 dnevih 144 mladincev in mladink. Dne 6. avgusta so celo prekoračili normo za 15%, ko so nakopali in premetali 70 m³ kamenja in zemlje, 10 od teh pa je pomagalo pri asfaltiranju ceste, katero so popravili na dolžini 120 m.

Tako podpisujemo menice naše svobode, napredka in razvoja. Kapital teh menic je tako varno naložen v našo zemljo, da nam ga ne bo nobena diplomacija več ukradla. Vse bomo imeli le mi, obrestj in glavnico. To si zapomnite posebno oni, ki se bojite umazati z udarniškim delom roke. Ko bomo zaključili naš račun, ko bomo pregledovali v svobodi svoje uspehe, tedaj bo ljudstvo zahtevalo čist račun. Nihče ne more od skupnosti sprejemati, če ji ne daje!

KULTURA

KULTURNO DELO V RODIKU

Že dalj časa so se Rodičani pripravljali na kulturno prireditev, ki so jo imeli v nedeljo 11. avgusta. Pripravili so nam presenečenje. Oder so postavili na prostem in pred več sto ljudmi je v začetku tovariš iz okraja podal politični pregled, kjer je med drugim ljudem obrazložil sramotno zadržanje naših duhovnikov, ki niso hoteli podpisati resolucije za priključitev Julijske Krajine k Jugoslaviji. Izmed zborov, ki so nastopali, je treba na splošno vse pohvaliti. Posebno priznanje pa gre zboru iz Bazovice, ki je pod vodstvom tov. Sonje Mahničeve prišel iz cone A. Pri tem zboru moramo s posebnim veseljem ugotovi-

viti, da je sestavljen skoraj iz same mladine. Tudi moški zbor iz Hrpelje-Kozine je pod vodstvom tov. dr. Rapotca dobro zapel, pozna se mu samo premalo vaj.

Igra »Deseti brate« pa je vse presenetila. Dobra scenerija, hitro menjava slik in za kmečki oder zelo dobra igra večine igralcev so bile vrline, ki jih malokje opazimo. Priporočati bi bilo le, da pred igro nekdo na kratko objasni vsebino in glavni smisel. Tudi telovadni nastop mladink je bil dober. Vsa prireditev je pokazala, da so vsi sodelujoči vložili v delo mnogo truda in da se s pridnim delom dajo doseči lepi uspehi.

Jože Udovič:

JUTRANJICA

Skale, gmajna, trnjev grm,
vse ožgano kot jaz sam,
križev pot, krvav in strm.
Jutro, daj moči nogam!

Daj moči očem sanjavim,
da bi videle vse več,
blagoslov rokam krvavim,
ki razpenja jih trpet,

ranjen človek v nemi jezi
sredi žalostne planjave.
Globlje, vse do zemlje sezi
in odkrij si poti prave!

Sipka jagoda rdeča
v vetru puste, mrzle zime —
kakor rana, vsa skeleča,
kot spomin na bolečine.

A že vre iz prsi črnih
njemu, ki po zemlji rije,
že mu iz obraza sije,
rosa je v očeh srebrnih.

Vstani in poljubi kamen,
vstani in tesno se strni,
sebi svojo zemljo vrni!
Noč bo dan in kri bo plamen.

mada zdravih novih ljudi, ponos vseh narodov Jugoslavije, porok miru in vesplošnega napredka.

Kosovelovci, borci pozdravljeni doma na Primorskem.

PEVSKI ZBOR JUGOSLOVANSKE ARMADE »SREČKO KOSOV« PRIDE V AJDOVŠČINO

Ob priliki delovne manifestacije »Parade dela« kjer bo Primorska slavnostno iznesla utvarjalno silo gospodarskega poleta v svoji obnovi, kjer bo prepričala svet kako si zamišlja svojo bodočnost, bo v eklopu umetniškega sporeda nastopil tudi zbor JA »Srečko Kosovel«.

Ugled in vseobče priznanje je dosegel zbor ne le v Jugoslaviji, temveč v vseh državah in vseh drugih mestih, kjerkoli je nastopal. Tako je presenetil Francijo in

Belgijo in se od tam vrnil v domovino občudovan. Umetniška višina in izbran spored, kakovost zborja je nenadkriljiva. Nikdar še ni katerikoli vojaški zbor zapustil tak silen utis v muzikalnem svetu Evrope kot »Srečko Kosovel« ter s tem ponovno potrdil višino naše kulture in svetu pokazal, da se je armada, ki je pet let vztrajala v osvobodilnem boju, borila za svobodo naroda, za njegovo kulturo. Ljudska armada Jugoslavije je ar-

Iz sprevoda na festivalu dela v Ilirski Bistrici: 1. rudarji so grafično prikazali uspehe svojega dela. — 2. Udarniki Vojkove brigade, junaki dela v Titovem tekmovanju. — 3. Cestarji so pokazali svoje delo na naših cestah. — 4. Maslo je v prosti prodaji, to je uspeh naporov naše mlekarne zadruge. — Tovarna Tomšič s strojem za izdelavo vezanih plošč. — 6. Rudarji so s transparenti izrazili to, kar so v času Titovega tekmovanja naredili

S ceste Trst--Ljubljana nam pišejo

Brezovica.

Dragi mladinci in mladinke!

Pred kratkim je bila ustanovljena Primorska delovna brigada, ki se imenuje »Tržaška delovna brigada«. V tej brigadi se nahajajo tovariši iz vse Primorske, nekaj nas je tudi iz našega bistrškega okraja. Prišli smo graditi novo cesto Trst--Ljubljana, ki je za nas velikega gospodarskega in političnega pomena. Prišli smo sem kaj največ zato, da pokažemo vsemu svetu, posebno pa onim, ki so nas hoteli prodati, kakor leta 1918, da ne pripoznamo nobene druge rešitve nego priključitev Primorske k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Vsi delamo z veliko vnmemo in smo bili za to pohvaljeni od samega ministra za gradnje. Naša brigada je

proglazena za najboljšo izmed vseh, ki delujejo na ljubljanskem področju. Delamo dnevno 6 ur. Ostali čas izrabimo, da se politično in kulturno izgrajujemo.

Blizu se dan, ko se bo končno odločila naša usoda. Jugoslovanska delegacija v Parizu bo ponovno predložila pred mirovno konferenco zahtevo vsega Primorskega ljudstva, to je priključitev k Jugoslaviji. Ta delegacija bo še enkrat pokazala vsemu svetu, da mi hočemo živeti samo v Titovi Jugoslaviji. Saj se je zavedno primorsko ljudstvo borilo za to celih 25 let, za to so padali naši najboljši sinovi in za to smo se mi danes zbrali v delovne brigade!

Vse za našo domovino!

Markovič Dana,

2. četa Tržaške delovne brigade

Tublje nam lahko služijo za vzor

Kakor smo že pred časom poročali, so si v Tubljah sami napeljali električno. Kljub vsemu prostovoljnemu delu pa so posamezniki vendar morali precej prispevati za material. Ker nekateri revnejši tega niso mogli, so se zato Tubeljčani odločili, da jim bodo pomagali. Priredili so prireditve s plesom in čisti dobiček so namenili za plačilo materiala tistim, ki tega sami ne zmorejo. Tako bodo

napeljali električno v hišo tov. Marije Kastele, ki je sama, ker je vse svoje izgubila v narodno osvobodilni vojni.

Tako bodo Tubeljčani čisti doprinos plesa porabili v podporo prizadetim in s tem svojim dejanjem dokazali, kako globoka je v njih zavest, da le s skupnim delom in medsebojno pomočjo lahko gradimo sebi in svojim lepše dni.

V TOLMINSKEM OKRAJU Z UDARNISKIM DELOM OBNAVLJAJO

O delu in življenju v naši vasi Pečine v tolminskem okraju zelo malo pišemo in govorimo, tako da bodo morda nekateri mislili, da se pri nas nič ne dela za obnovo naše domovine, da vsi spimo, ne da bi tudi v nas zadiral novi duh.

A ni tako z nami! Tudi pri nas delamo in to udarniško. Saj je prav zanimivo pogledati, ko se zbiramo k udarniški delu. In to ne samo mladina, ampak vsi, prav vsi se ga udeležujemo. Od pionirja do stare mamice prihajamo na delo. Stare mamice prihajajo na delo z vedrim obličjem. Vzglede so vsem ostalim, saj one posebno dobro vedo, koliko je

vredna svoboda, za katero so njihovi sinovi darovali svoja mlada življenja.

Vse je navdušeno ob pogledu na 76-letno Nežo in 54-letno Lojzo, ki korakata na čelu te delovne čete z zastavami. Vsi poprimemo za delo z zavestjo, da delamo za skupnost, da delamo za obnovo svoje porušene domovine. Pri delu se je posebno izkazala mladina, ki je samo pri košnji opravila že 100 udarniških ur. Košnja in žetev nas je tudi nekoliko zaustavila pri delu za obnovo hiše, ki smo si zadali v tekmovalni načrt, da jo bomo obnovili.

Sami smo svojo domovino osvobodili, sami jo bomo obnovili in sami jo hočemo vladati!

UDARNIŠKA NEDELJA V SPODNJEM LOKOVCU

Le redke vasi so bile tako srečne, da so ostale v vojni vihrji nepoškodovane. Fašistični okupator ni prizanašal, tudi Lokavec je pretrpel izgube. Domača mladina in grgarski okrajni aktivisti so pričeli z delom. Od jutra do mraka se je zagrizla ustvarjalnost med razdejanje in posledica — očistišene so bile ruševine dveh požganih hiš. Iz presejanega materiala so pripravili 4 m³ kamena

za zidavo, očistišeno je bilo 60 m³ prostornine med hišnim zidovjem.

Vse to je bilo storjeno z zavestjo, da smo dolžni pomagati vsem prizadetim, udarniško bomo delali, dokler ne vstane poslednje porušeno poslopje! Ko bo to uspelo nam delovnim ljudem, bo naše delo končano — potem se drugo delo prične — delo za obče blagostanje.

USPEŠNI REZULTATI MLADINSKE DELOVNE BRIGADE »SREČKA KOSOVELA«

Kakor vse ostale mladinske delovne brigade, prav tako se je lotila množičnega tekmovanja mladinska delovna brigada »Srečka Kosovela«.

Mladina sama je na več primerih prekoračila delovno normo. V teku 20 dni smo naložili, izložili ali odmetali 1513 m³ gramoz, 209 m³ mivke, 331 m³ raznega materiala ter z rokami odmetali 87 m³ debelega kamena. Naložili in prepeljali v daljavo 200 m 180 vagončkov, naložili 60 velikih vagonov, in to večji del z rokami. Izkopali jarek za polaganje vodne cevi, dolg 160 m, širok 1 m in globok 1,60 m. V tem jarku smo z ročnim vrtalom izvrtali tri luknje za miniranje; odmetali iz jarka nad polovico materiala z rokami. Kopali smo v živo skalo s krampi ali z železnimi drogovi. Izruvali smo štiri borove šore pri kopanju jarka. Dva mladinci in dve mladinki so stalno zaposleni pri mešanju betona kot kontrolni organi. Pri delu so se najbolj izkazali sledeči tovariši: Marija Metlika, Dorica Černelj, Lenka Možgan, Slavo Makarovič, Francka Jeronici, Rada Kodelja, Danila Zgonik, Ivanka Bizjak, Milka Batič, Vida Uršič, Rudolf Šuštaršič, Anica Kosovel, Fani Leban, Erna Car, Mara Rokovšek, Slobodan Koren, Jože Čuk, Milka Kranc, Anica Černelj, Ivan Arman, Marija Dekleva in Erna Humar. Ti mladinci ali mladinke so vnesli predvsem tekmovanje med četami in posamezniki. V svoji sredi imamo dramatski in pevski krožek in smo pripravili dva peštra programa: enega v Prestranku in drugega v Opatiji.

Tekmovanje je zajelo vsestransko gibanje brigade. Tako so na primer tri mladinke v štirih minutah naložile vagonček gramoz; šest mladink je v 20 minutah razložilo vagon gramoz. Vsi inženirji in delovodje od strani železnice priznavajo mladinsko brigado kot najboljšo in se čudijo tako ogromnim rezultatom dela pridne mladine. Z nekakim naivnim začudenjem gledajo na nas, da zaostajajo oni s svojimi plačanimi delavci pri rezultatih dela — za nedoraslo mladino.

Kleindienst Vester

PROSTOVOLJNO DELO MLADINSKE ČETE, KI SE JE VRNILA IZ BRČKEGA

Marsikaj lepega in za nadaljnji razvoj vsakega posameznika je naša mladina pridobila pri sodelovanju gradnje Mladinske proge Brčko--Banoviči. Predvsem smo pa opazili pri tej mladini povezanost in disciplino pri skupnem nastopu.

Ko je ta mlada udarniška četa zvedela, da bo udarniška nedelja, ni dolgo premišljala, pač pa je takoj sklenila skupno se udeležiti prostovoljnega dela. Tako smo minulo nedeljo z odkritim veseljem opazovali nastop te mladine, kako je prikorakala z zastavo na prostovoljno delo.

Kakor bi mignil, je bila stara hladilnica porušena, iz katere se je pripravilo več tisoč opeke, ki bo služila novi mizarski delavnici.

Naslednji dan se je vsa udarniška četa teh zagorelih mladincev odpravila na prostovoljno delo pri obnovi partizanske vasi Vojsko, kjer hočejo tudi oni doprinesiti svoj delež k obnovi te marsikateremu partizanu poznane gorske vasi.

Iz gornjega je razvidno, da hoče mladina še nadalje sodelovati v naši borbi za gospodarsko obnovo.

Ferdo Vidmar.

POČITNIŠKA KOLONIJA PIONIRJEV V OČIZLI

Otroci, vsi v modrih hlačkah, skalejo veselo po prostranem šolskem dvorišču v Očizli in so veseli življenja. So to otroci iz herpeljskega okr. in Furlanije, ki so še pred enim letom sami doživljali grozodejstva fašističnih banditov vseh vrst, in so jim starši in bratje bili odpeljani v internacijo in zapore, njih domovi pa požgani. Mnogi med njimi so vojne sirote.

Tem otrokom je naša oblast preskrbela mesec dni prijetnega, zdravega življenja, da se okrepe na telesu in duhu. V higieni prostori se ob obilni in zdravi hrani pod stalnim nadzorstvom zdravnika in svojih vzgojiteljev počutijo kot doma. Vesele in zdrave sije iz njih in mala Netka je zaupala vzgojiteljici, da se

bo takrat, ko bo treba iti domov, skrilala in ostala še naprej.

Naši mali pionirski pridno pišejo v svoj stenčes. Tu vidimo risbe naših partizanov, in peterokrake zvezde, zastave, svojo kolonijo in celo vrabčice, ki so se s temi malimi popolnoma sprijateljili. Na stenčasu je tudi sli-

ka tov. Kardelja in maršala Tita z zemljevidom Primorske in z začrtanimi krivičnimi mejami. Pripravljajo se tudi na zaključno kulturno prireditev. Po večerji pa zaplešejo še Titovo kolo in vsa okolica je polna njihovega petja. Tako skrbi naša ljudska oblast za naše najmlajše, ki jim je barbarski fašizem zagrenil njihovo mladost.

PROSTOVOLJNO DELO V KANOMLJI

Minulo nedeljo se je ponovno zbralo okrog 60 ljudi v naši vasi ter v Srednji Kanomlji, kateri so se udeležili prostovoljnega dela. Da se zagotovi neovirano delo pri načrtni obnovi, se je pripravilo in presejalo 18 kub. metrov prodnega peska. Čistil se je tudi vodovod, pospravljala se je bodeča žica, ki je bila v napotje pri obdelavi zemlje.

Tudi 12 mladink v Srednji Kanomlji je zopet zgrabilo za kramp in lopato ter

v kratkem času očistilo 12 kub. metrov ruševin. Tudi prosvetna organizacija skrbi za splošno obnovo knjižnice, katero so 4 mladinke minulo nedeljo uredile.

S tem so številni zavedni člani SIAU in ZMJK pokazali, da hočejo z delom svojih rok nadaljevati borbo do končne zmage naše gospodarske obnove ter s tem delom manifestirati za našo združitev s Titovo Jugoslavijo.

Lov na divje prašiče

Več krajevnih odborov okraja Ilirska Bistrica je zaprosilo pomoč zaradi ogromne škode, ki jo povzročajo na polju divji prašiči.

Izvršni odbor se je takoj obrnil na združenje lovcev v okraju, ki se je s pravo lovsko strastjo odzval pozivu ter organiziral brakado na te mrcine. Disciplinirano se je zbral, kot kaže slika, v Dolenjskem potoku udarniški oddelek lovcev. Razveseljivo je dejstvo, da je bila točnost popolna, pa tudi brakada sama je pokazala najstrožjo discipliniranost.

Lov na divje prašiče je povsem slučajnega značaja; zverine nimajo povsem stalnega bivališča, ampak prihajajo iz kraja v kraj. Vendar pa se je naši lovski družini posrečilo odstreliti enega teh prašičev. To je povzročilo silno veselje, ki mu ni bilo konca, pa saj je to povsem naravno: še nikoli v življenju primorskega naroda se ni dogodilo, da bi domači lovci, brez tujih zajedalcev, sami in prav sami, svobodno zadeli puške na rame in šli na mrjasca. Saj je bil tak lov rezerviran za višjo gospodo.

Za poganjaje so se prostovoljno priglasili nekateri vaščani, pa tudi naša okrajna zaščita se je udeležila lova.

Razveseljiva in vse pohvale vred-

na je samoiniciativnost naše ljudske oblasti, ki je brez oklevanja izvršila to nujno zadevo in prihranila s tem ljudstvu precejšen del pridelkov.

Za lovce pa zadeva s tem še ni končana. Formirali so se sedaj oddelki, ki čakajo v pripravljenosti povelja ljudske oblasti, da takoj udarijo po tej tako škodljivi mrcini, ki je bila še pred 20 leti tukaj skoraj nepoznana, je pa sedaj že tako razširjena, da grozi pokončati velik del njiv, posebno onih, posejanih s koruzo, ako lovci prav pošteno ne udarijo nanjo.

Tako je šel gradbeni material na Grahovo iz roke v roko

Opozorilo

Ker se na več sektorjih na asfaltnih cestah Slovenskega Primorja vrše večja popravila asfaltnega cestišča, opozarja Uprava cest pri PPNOO za Slovensko Primorje, da se morajo vsi uporabniki asfaltnih cest strogo držati navodil cestnih organov in absolutno upoštevati mednarodne zaščitne znake. Vsi sektorji cestišč, ki še niso dovolj utrjeni za promet, so zavarovani z mednarodnimi zaščitnimi znaki, kjer pa zaradi obsežnosti dela sektorjev teh znakov primanjkuje, so zavarovani z drugimi predmeti. Ker vsak dohod na zavarovane in še ne utrjene sektorje cestišča povzroči lahko ogromno škodo narodnemu gospodarstvu, je izdala Uprava cest pri PPNOO nalog vsem cestnim organom, da strogo pazijo na vsak tak prestop, ki se bo kaznoval po kazenskem zakonu. Vsi uporabniki asfaltnih cestišč naj se zavedajo, da Uprava cest pri PPNOO dela z vsemi silami na tem, da se vse cestno omrežje na Slovenskem Primorju čimprej vzpostavi v dobro stanje, kar bo v korist posameznikom kakor tudi celokupnemu narodnemu gospodarstvu. Zato se ponovno pozivajo vsi uporabniki asfaltnih cestišč, da se strogo drže navodil cestnih organov in tako pripomorejo k čim hitrejši obnovi cestnega omrežja.

Izgubil sem osebno izkaznico na ime Gerl Franc iz Divače št. 32, okraj Herpelje-Kozina, od leta 1946, in jo s tem proglašam za neveljavno.

Tovarišic Slivar Rozaliji, roj. 28. avgusta 1906 v Trstu, je bila ukradena denarnica z osebno izkaznico in drugimi dokumenti. S tem preključujem osebno izkaznico in jo proglašam za neveljavno.

DOZ

Državni zavarovalni zavod
je zavarovalnica vseh jugoslovanskih narodov

DOZ ZAVARUJE:

DOMAČE GOSPODARSTVO: proti požaru in vlomski tatvini, živino proti poginu in zasilnemu zakolu, posevke proti škodam po toči;

DELAVNICE IN TRGOVINE: proti požaru, vlamu in razbitju stekla;

INDUSTRIJO: proti požaru, poškodbam strojev, zakoniti dolžnosti jamstva, vlamu v blagajne, chomage, škodam pri prevozu blaga, škodam na prevoznih sredstvih itd.

Vso javno imovino se mora zavarovati pri DOZ-ul

DOZ je največja zavarovalnica privatne imovine v Jugoslaviji!

DOZ ZDRUŽUJE sledeče bivše zavarovalnice: Dunav-Concordia, Elementar, Zedinjena zavarovalnica, Sava, Assicurazioni Generali, Croatia, Jadranska zavarovalna družba (Riunione Adriatica di Sicurtà), Zadržno zavarovanje, Feniks, Zavarovalni zavod Slovenije (bivša Vzajemna zavarovalnica), Drava, Ljudska samopomoč.

DOZ ima podružnico za Primorsko v AJDOVŠČINI, Gregorčičeva 32. — Zastopniki DOZ-a so v vseh večjih krajih Primorske.

Objave, inserati in oglasi v »Primorski borbi« se priobčujejo samo na podlagi predhodno plačanih taks. To sporočamo vsem tistim, ki so doslej poslali kakršne koli osmrtnice, objave in podobno, pa jih nismo objavili vsled tega, ker ni bila objava vnaprej plačana. Cenik za objavo je na vpogled v upravi »Primorske borbe«.